

PROGRAM ROZWOJU MIASTA PIŁY DO 2020 ROKU

Spis treści

Wstęp	2
1. Diagnoza oraz wyniki raportu ewaluacyjnego	2
2. Wizja, misja i kierunki rozwoju Piły do 2020 roku	3
3. Obszary interwencji istotne dla rozwoju miasta, w powiązaniu z obszarem funkcjonalnym .	8
4. Cele strategiczne i operacyjne	9
5. Projekty inwestycyjne i organizacyjne służące osiągnięciu celów rozwojowych	17
6. Hierarchia realizacji projektów do 2020 roku	18
7. Karty realizacji projektów	27
8. System realizacji Programu	57
8.1 Wdrażanie Programu	57
8.2 Monitoring	57
8.3 Ewaluacja	63
8.4 Finansowanie	63
9. Analiza spójności Programu z innymi dokumentami strategicznymi	65
10. Partycypacja społeczna	66

Wstęp

Wyodrębnienie ze *Strategii Rozwoju Miasta Piły do 2035 roku* dokumentu *Programu rozwoju miasta Piły do 2020 roku*, wynika z wymagań ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2006 r. Nr 227 poz. 1658, ze zm.) odnośnie spójności tworzonych dokumentów i polityk rozwojowych szczebla lokalnego z politykami rozwoju kraju.

Strategie rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3 tej ustawy, mogą obejmować okres wykraczający poza okres obowiązywania średniookresowej strategii rozwoju kraju, jeżeli wynika to ze specyfiki rozwojowej w danym obszarze oraz mogą zawierać elementy inne niż określone w ust. 1, jeżeli wynika to ze zobowiązań międzynarodowych. W przypadku, gdy strategię rozwoju, o których mowa w art. 9 pkt 3, obejmują okres wykraczający poza okres obowiązywania średniookresowej strategii rozwoju kraju, w strategiach tych wydziela się okres odpowiadający okresowi obowiązywania średniookresowej strategii rozwoju kraju.

Mając na uwadze, że średniookresowa strategia dla kraju ma horyzont czasowy do roku 2020, z dokumentu *Strategii wyodrębniono Program rozwoju miasta Piły do 2020 roku*.

1. Diagnoza oraz wyniki raportu ewaluacyjnego

Prace nad opracowaniem strategii poprzedziło przygotowanie *Diagnozy strategicznej miasta Piły*. *Diagnoza strategiczna miasta Piły* została wykonana w oparciu o metodę *desk research*, tj. analizę danych zastanych. Analiza danych zastanych pozwoliła na zebranie szerokiego spectrum informacji na temat miasta Piły. Dane te stanowiły podstawę do dalszych pogłębionych analiz w trakcie kolejnych prac związanych z tworzeniem strategii. W przygotowaniu diagnozy wykorzystano korpus danych, informacji oraz wiadomości pochodzących z różnych źródeł: głównie statystyki publicznej Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych), a także Urzędu Statystycznego w Poznaniu, dokumenty strategiczne i operacyjne miasta Piły, opracowania Powiatowego Urzędu Pracy w Pile, Starostwa Powiatowego w Pile, wykorzystano informacje zawarte na stronie internetowej miasta Piła (oraz innych jednostek i podmiotów), a także inne dostępne materiały.

Pracom diagnostycznym towarzyszyły badania sondażowe przeprowadzane za pomocą wywiadów telefonicznych (CATI – CoPUter Assisted Telephone Interview) oraz wywiady eksperckie.

Diagnoza prospektywna pozwoliła dokonać oceny cech analizowanego obszaru i jego otoczenia pod kątem ich wpływu na przyszłe możliwości rozwojowe. Poza rozpoznaniem otoczenia i możliwych jego zmian, zadaniem diagnozy była również ocena poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych, analiza struktury i mechanizmów rozwoju, a przede wszystkim ocena wewnętrznych potencjałów analizowanego obszaru.

Na tej podstawie dokonana została ocena skuteczności realizacji zapisów obowiązującej w latach 2005 - 2015 strategii rozwoju i określenie zakresu potrzebnych zmian, w szczególności w odniesieniu do:

- wizji i misji miasta Piły oraz systemu celów strategicznych (czy wizja, misja i cele rozwoju są nadal aktualne),
- koniecznych modeli i koncepcji przyszłych struktur oraz działań realizujących cele.

W ramach przeprowadzanej diagnozy opracowano *Raport z ewaluacji Strategii rozwoju miasta Piły na lata 2005 – 2015*, w którym wykorzystano między innymi informacje sprawozdawcze jednostek i spółek miejskich, oraz informacje podmiotów z terenu miasta Piły uczestniczących w realizacji strategii.

W raporcie zaprezentowane zostały wnioski i rekomendacje (a także wyniki badań do nich prowadzących) mające wesprzeć samorząd miasta w pracach nad nowym dokumentem strategicznym dla miasta Piły. Zasadniczym celem badania było sprawdzenie aktualności Strategii, sformułowanie rekomendacji w zakresie jej zmian i uzupełnień. Dokonano także oceny zmian w samym mieście – zarówno w kontekście ogólnych procesów społeczno - gospodarczych, jak i wpływu, jakie wywarła na nie realizacja Strategii. Przedstawione w raporcie wnioski zostały sformułowane na podstawie analizy danych wtórnych (obejmujące badanie różnorodnych dokumentów strategicznych i analitycznych oraz analizy statystyczne i makroekonomiczne), analizy danych pierwotnych (na które składały się ilościowe i jakościowe badania interesariuszy Strategii) oraz zastosowanie metod syntetycznych (paneli eksperckich oraz studiów przypadku).

Ich analiza doprowadziła do wypracowania rekomendacji zmian w poszczególnych obszarach oraz rekomendacji kierunków rozwoju miasta Piły do 2020 roku, oraz dalej do 2035 roku:

- Inteligentne i zrównoważone wykorzystanie atutów położenia i przestrzeni do poprawy funkcjonalności i konkurencyjności miasta – jako regionalnego centrum gospodarczego, administracyjnego, społecznego, kulturalnego, rekreacyjnego oraz edukacyjnego północnej Wielkopolski.
- Wspieranie aktywności gospodarczej oraz społecznej mieszkańców miasta oraz regionu.
- Poprawa efektywności zarządzania zasobami oraz zadaniami miasta.

2. Wizja, misja i kierunki rozwoju Piły do 2020 roku

Wizja formułowana w ramach strategii, jest swego rodzaju projekcją przyszłości, do jakiej dążą samorząd i społeczność lokalna. Wizja rozwoju opisuje pożądaný stan docelowy w perspektywie kilku – kilkunastu lat. Wizja odpowiada zamierzeniom i aspiracjom oraz oczekiwaniom, wynikającym z możliwości rozwoju i wykorzystania potencjału regionu.

W ramach prac nad strategią Piły do 2035 roku uzgodniono następujące brzmienie wizji, która będzie także kierunkowała działania podejmowane w perspektywie do 2020 roku:

WIZJA

**Piła to regionalne centrum gospodarcze,
administracyjne, społeczne, edukacyjne,
kulturalne i rekreacyjne – lider rozwoju
północnej Wielkopolski.
Miasto ludzi kreatywnych i aktywnych,
zarządzane w sposób inteligentny i zrównoważony.**

Wizja miasta Piły, sformułowana w odniesieniu do pożądanego stanu/obrazu miasta w 2035 roku, wskazuje na aspiracje i dążenie do bycia centrum gospodarczym, administracyjnym, społecznym, edukacyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym obszaru północnej Wielkopolski. Określenie – centrum – nawiązuje do roli, jaką Piła odgrywa w przestrzeni kraju – tj. ośrodka o znaczeniu ponadlokalnym dla rozwoju kraju.

W perspektywie do 2020 roku – realizacja polityki rozwoju miasta Piły ma być ukierunkowana na osiągnięcie wizji określonej docelowo dla 2035 roku.

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku podkreśla, że potencjał rozwojowy Wielkopolski skoncentrowany jest przede wszystkim w miastach. Podkreśla także, że wykorzystanie potencjału największych miast regionu, w tym Piły, wymaga odpowiedniego ich kształtowania, przede wszystkim w aspekcie funkcji, jakie pełnią względem otaczającego je obszaru. Przestrzennie zrównoważony rozwój Wielkopolski, spójny pod względem terytorialnym, wymaga wzmocnienia ośrodków miejskich, by stały się jeszcze większymi źródłami czynników rozwojowych, korzystnie wpływały na otoczenie, a zarazem z powodzeniem konkurowały z innymi ośrodkami.

Takie podejście spójne jest z wizją rozwoju kraju, przedstawioną w *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*. Przestrzeń kraju widziana jest jako obszar różnicowania przebiegu i efektów procesów społeczno-gospodarczych, środowiskowych i kulturowych. Procesy te w dużej mierze są niezależne od istniejących struktur administracyjnych zarządzania procesami rozwojowymi.

W tym układzie miasto Piła pełni rolę usługową dla znacznego obszaru, nie tylko silnie powiązanego z nim funkcjonalnie, którym jest obszar północnej Wielkopolski. Wymaga to przemyślanego i partnerskiego w skali regionu kształtowania przestrzeni i działań na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.

Bycie centrum północnej Wielkopolski obliguje zarządzających miastem do odpowiedzialności za moderowanie i realizację procesów rozwojowych wykraczających poza granice administracyjne miasta. Wizja wskazuje, jakimi cechami miasto powinno się wyróżniać w przestrzeni regionu, aby być liderem i motorem rozwoju. Najważniejszym zasobem miasta jest kapitał ludzki. Miasto, będące

centrum dla znacznie większego obszaru, powinno kształtować ten zasób w kierunku rozwoju społeczeństwa kreatywnego i aktywnego zarówno gospodarczo, jak też społecznie.

Aby sprostać wyzwaniom przyszłości związanym z rolą miasta w przestrzeni kraju oraz wyzwaniom związanym z rozwojem kapitału ludzkiego, konieczne jest efektywniejsze zarządzanie miastem oraz regionem. Wizja zakłada wdrożenie idei SMART CITY, czyli miasta inteligentnego.

Z kolei **misja, jako nadrzędny cel funkcjonowania**, jest krótkim, syntetycznym określeniem docelowego kierunku rozwoju ze sprecyzowaniem nadrzędnych wartości, które będą przestrzegane. Misja przybiera postać rozwiniętego zdania w czasie przyszłym zapowiadającego ogólny trend rozwojowy, zgodny z oczekiwaniami wszystkich zainteresowanych podmiotów, a zwłaszcza mieszkańców danego obszaru.

Rola miasta, jako centrum usługowego dla obszaru północnej Wielkopolski, wskazała na konieczność uzupełnienia i dokonania zmian niektórych zapisów w obecnej misji Piły. W trakcie prac nad strategią uzgodniono nowe brzmienie misji miasta:

MISJA

Działamy dla dobra mieszkańców Piły i regionu z poczuciem odpowiedzialności obywatelskiej za inteligentny i zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny oraz przestrzenny.

Wizja w połączeniu z misją wskazuje na trzy główne kierunki rozwoju miasta:

- 1. Inteligentne i zrównoważone wykorzystanie atutów położenia i przestrzeni do poprawy funkcjonalności i konkurencyjności miasta – jako regionalnego centrum gospodarczego, administracyjnego, społecznego, kulturalnego, rekreacyjnego oraz edukacyjnego północnej Wielkopolski.**
- 2. Wspieranie aktywności gospodarczej oraz społecznej mieszkańców miasta oraz regionu.**
- 3. Poprawa efektywności zarządzania zasobami oraz zadaniami miasta.**

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe uzasadnienie dokonanego wyboru kierunków rozwoju Piły do 2020 roku.

Kierunek rozwoju	Uzasadnienie
<p>1. Inteligentne i zrównoważone wykorzystanie atutów położenia i przestrzeni do poprawy funkcjonalności i konkurencyjności miasta – jako regionalnego centrum gospodarczego, administracyjnego, społecznego, kulturalnego, rekreacyjnego oraz edukacyjnego północnej Wielkopolski.</p>	<p>Kierunek ten bazuje na mocnych stronach przestrzeni miasta oraz aspiracjach stania się regionalnym centrum gospodarczym, administracyjnym, społecznym, kulturalnym, rekreacyjnym oraz edukacyjnym północnej Wielkopolski.</p> <p>Kierunek ten integruje działania związane z poprawą funkcjonalności przestrzennej miasta, wykorzystaniem jego endogennych potencjałów, jak też kształtowania roli miasta, jako centrum usługowego dla otaczającego obszaru.</p> <p>Jedną z mocnych stron miasta jest potencjał przyrodniczy oraz infrastrukturalny, powiązany z dobrze rozwiniętą sferą usług rekreacyjnych i kulturalnych. Sfera ta wymaga dalszych inwestycji.</p> <p>Optymalne wykorzystanie atutów przestrzeni w znacznym stopniu zależy od integracji przestrzennej, zarówno w wymiarze regionalnym, jak też lokalnym. Mocną stroną miasta jest lokalny układ przestrzenny i komunikacyjny. Miasto integruje różne formy transportu, pełniąc rolę usługową dla otaczającego obszaru. Interwencji na szczeblu rządowym wymaga rozwój powiązań komunikacyjnych o znaczeniu regionalnym. Istotne jest również kształtowanie lokalnego układu komunikacyjnego.</p> <p>Strategia zakłada, że do 2035 roku nastąpi zdecydowana poprawa dostępności komunikacyjnej regionu północnej Wielkopolski. Wpłyne to pozytywnie na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej tego obszaru. Dla przyszłego rozwoju miasta istotne będzie także tworzenie obszarów inwestycyjnych w oparciu o istniejące lub przyszłe zagospodarowanie przestrzeni miasta oraz obszaru funkcjonalnego.</p>
<p>2. Wspieranie aktywności gospodarczej oraz społecznej mieszkańców miasta oraz regionu.</p>	<p>Sformułowanie „Miasto ludzi kreatywnych i aktywnych” odnosi się do sfery gospodarczej i społecznej. Z jednej strony dla rozwoju miasta istotne jest wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego w Pile i regionie, z drugiej ważne jest również umiejętne przyciąganie tego kapitału do Piły.</p> <p>Miasto powinno efektywnie wykorzystywać kapitał ludzki obszaru północnej Wielkopolski, stąd istotne są działania wspierające aktywność gospodarczą i zawodową oraz działania poprawiające jakość i dostępność edukacji.</p> <p>Należy założyć, że rynek pracy miasta i regionu zostanie dotknięty problemem deficytu odpowiednio wykształconych osób. Może to stanowić istotną barierę dla rozwoju gospodarczego regionu. Stąd istotne jest kreowanie zmian w kierunku rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, efektywniej</p>

	<p>wykorzystującej posiadane zasoby, w tym zasoby ludzkie.</p> <p>Aktywność gospodarcza mieszkańców miasta powinna być uzupełniana aktywnością społeczną.</p> <p>Dużą rolę w kształtowaniu pozytywnych zmian społecznych odgrywają organizacje pozarządowe. Miasto powinno nadal umiejętnie wspierać różne formy aktywności społecznej.</p>
<p>3. Poprawa efektywności zarządzania zasobami oraz zadaniami miasta.</p>	<p>Kierunek ten integruje działania twarde i miękkie służące rozwijaniu idei SMART CITY. Poprawa efektywności zarządzania odwołuje się bezpośrednio do misji, zdefiniowanej jako działania na rzecz dobra mieszkańców Piły i regionu, realizowane z poczuciem odpowiedzialności obywatelskiej za inteligentny i zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny oraz przestrzenny.</p> <p>Poprawę efektywności zarządzania można osiągnąć poprzez wpieranie i rozwój innowacji społecznych oraz gospodarczych, w tym szczególnie tych, które bazują na specjalizacjach miasta. Tworzenie takich innowacji wymaga współpracy międzysektorowej, realizowanej przez wybranych liderów i partnerów. W tym celu istotne jest wykorzystanie posiadanych zasobów instytucjonalnych.</p> <p>Przyciąganie innowacyjnych rozwiązań do miasta i regionu związane może być z napływem inwestycji oraz kapitału ludzkiego. Stąd istotne znaczenie posiada promocja i marketing gospodarczy miasta i regionu, uzupełniony o eksponowanie wartości poznawczych i kulturowych (marketing turystyczny).</p> <p>Idea SMART CITY zakłada wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, wspierających m.in. integrację społeczną oraz zrównoważony rozwój. Technologie te powinny służyć także komunikacji wewnątrz miasta – tj. być narzędziem marketingu do wewnątrz i wspierać budowanie pozytywnego obrazu – miasta przystępnego, przyjaznego, bezpiecznego i nowoczesnego.</p> <p>Szczególne znaczenie dla budowania wizerunku miasta SMART ma sposób i jakość świadczenia usług publicznych. Jakość i dostępność usług publicznych w dużej mierze świadczą o tym, w jakim stopniu zarządzający miastem kierują się przyjętą misją.</p> <p>Utrzymanie wysokiej efektywności zarządzania i wdrażanie innowacyjnych rozwiązań rozwojowych zależy od potencjału kadrowego zarządzających miastem. Dlatego należy wspierać, budować, rozwijać lub pozyskiwać ten kapitał.</p> <p>Efektywne zarządzanie miastem powinno być realizowane przy wsparciu innowacyjnych systemów i rozwiązań.</p>

3. Obszary interwencji istotne dla rozwoju miasta, w powiązaniu z obszarem funkcjonalnym

Wyboru obszarów interwencji dokonano przy pomocy narzędzia analizy SWOT, polegającej na określeniu mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń mogących wpłynąć na osiągnięcie stanu zdefiniowanego wizją rozwoju oraz celami strategicznymi.

Poniżej wskazano obszary interwencji istotne dla rozwoju miasta, w powiązaniu z obszarem funkcjonalnym w sferach: przestrzennej, społecznej i zarządzania.

Sfera przestrzenna

- Wykorzystanie wysokiej atrakcyjności miasta pod kątem rekreacyjnym – tj. lasów, wody oraz dobrze rozwiniętej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej oraz zaplecza usługowego np. ośrodków rekreacji, sportowych.
- Wykorzystanie zrównoważonego i dobrze funkcjonującego wewnętrznego układu komunikacyjnego miasta.
- Wykorzystanie rosnącej atrakcyjności inwestycyjnej miasta, przejawiającej się m. in. planowaniem przestrzennym w mieście, uporządkowaną strukturą własności terenów inwestycyjnych oraz planami modernizacji regionalnego układu komunikacyjnego.
- Wykorzystanie oczekiwanej poprawy dostępności komunikacyjnej Piły w układzie regionalnym i krajowym wskutek inwestycji realizowanych na szczeblu krajowym oraz regionalnym.
- Wykorzystanie faktu, że Piła jest ważnym węzłem komunikacyjnym w układzie regionalnym oraz lokalnym – umożliwiającym integrację różnych środków transportu.
- Poprawa infrastruktury drogowej dla przyszłych inwestorów, głównie w strefie przemysłowej.
- Prowadzenie działań w kierunku poprawy powiązań komunikacyjnych Piły w układzie regionalnym, w szczególności z siecią autostrad i dróg ekspresowych (sieć TEN-T).

Sfera społeczna:

- Wykorzystanie wzrostu aspiracji i oczekiwań mieszkańców związanych z sytuacją zawodową – co może wpływać pozytywnie na kwestie związane z kształceniem, zdobywaniem wiedzy
- Wykorzystanie korzystnych zmian społecznych, takich jak wzrost kreatywności, wykształcenia, wykorzystania technologii cyfrowych, postaw przedsiębiorczych, mobilności, obywatelskości – co pozytywnie wpływać będzie na konkurencyjność gospodarki.
- Przeciwdziałanie i/lub adoptowanie się do procesów starzenia się społeczeństwa, które są szczególnie widoczne w przestrzeni miasta – co w perspektywie długoterminowej może być barierą dla rozwijającego się rynku pracy (konieczność aktywizacji i wykorzystania potencjału osób starszych).
- Realizacja działań mających na celu zmniejszanie deficytu odpowiednio wykształconych osób w stosunku do potrzeb lokalnego rynku pracy.

- Przeciwdziałanie ryzyku odpływu kapitału ludzkiego z Piły w przypadku braku zaspokojenia aspiracji zawodowych, w szczególności związanych z poziomem wykształcenia oraz zarobkami.

Sfera zarządzania:

- Kształtowanie wyraźnego wewnętrznego i zewnętrznego wizerunku miasta.
- Realizacja działań podnoszących jakość usług publicznych, w tym związanych z opieką zdrowotną w mieście.
- Umiejętne zarządzanie i poprawa efektywności zarządzania zadaniami własnymi miasta – mając m. in. na uwadze wzrost liczby zadań zleczanych na rzecz gmin, przy jednoczesnym braku wsparcia finansowego ze szczebla centralnego.
- Umiejętne konkurowanie o czynniki wzrostu (kapitał ludzki, inwestycje, pomoc UE) z innymi ośrodkami, w szczególności z dużymi aglomeracjami.

4. Cele strategiczne i operacyjne

Struktura Programu zbudowana została w oparciu o elementy składowe wzajemnie sobie podległe w hierarchii ważności. Osiągnięciu wizji służą wyznaczone cele strategiczne, operacyjne i zadania, które mają charakter ogólny i określają pożądane stany i procesy rozwojowe.

Poszczególnym kierunkom rozwoju przypisano odpowiadające im cele strategiczne – opisujące stan docelowy, do jakiego zmierza miasto Piła w perspektywie do 2035 roku / oraz w perspektywie średniookresowej do 2020 roku.

Cele zdefiniowane na podstawie diagnozy, w sposób bezpośredni nawiązują do wizji i misji. Realizacja zadań prowadzić będzie do osiągnięcia celów. Propozycje zadań wynikają bezpośrednio z analizy, jak również badań i konsultacji, przeprowadzonych w trakcie sesji warsztatowych oraz ewaluacji założeń strategii rozwoju miasta przyjętej/zaktualizowanej w 2009 roku.

STRUKTURA PROGRAMU

WIZJA

Piła to regionalne centrum gospodarcze, administracyjne, społeczne, edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne – lider rozwoju północnej Wielkopolski.

Miasto ludzi kreatywnych i aktywnych, zarządzane w sposób inteligentny i zrównoważony.

MISJA

Działamy dla dobra mieszkańców Piły i regionu z poczuciem odpowiedzialności obywatelskiej za inteligentny i zrównoważony rozwój gospodarczy, społeczny oraz przestrzenny.

Cel Strategiczny 1.

Regionalne centrum gospodarcze, administracyjne, społeczne, edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne północnej Wielkopolski – wykorzystujące w sposób inteligentny i zrównoważony atuty położenia i przestrzeni.

Cel Strategiczny 2.

Miasto i region ludzi aktywnych oraz kreatywnych gospodarczo i społecznie.

Cel Strategiczny 3.

Miasto zarządzane w sposób inteligentny i zrównoważony.

- ⇒ **Cel Operacyjny 1.**
Kształtowanie i promocja atrakcyjnej oferty rekreacyjnej, bazującej na potencjale przyrodniczym, infrastrukturalnym i usługowym miasta oraz obszaru funkcjonalnego.
- ⇒ **Cel Operacyjny 2.**
Rozwój i integracja powiązań komunikacyjnych w układzie lokalnym oraz regionalnym, w oparciu o zrównoważony i dobrze funkcjonujący wewnętrzny układ komunikacyjny miasta oraz oczekiwaną poprawę dostępności komunikacyjnej Piły w układzie regionalnym i krajowym.
- ⇒ **Cel Operacyjny 3.**
Tworzenie terenów inwestycyjnych oraz rozwój infrastruktury terenów inwestycyjnych.

- ⇒ **Cel Operacyjny 1.**
Wspieranie aktywności gospodarczej i zawodowej mieszkańców Piły i regionu.
- ⇒ **Cel Operacyjny 2.**
Poprawa efektywności i jakości edukacji oraz kształcenia, w celu zmniejszanie deficytu odpowiednio wykształconych osób, zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.
- ⇒ **Cel Operacyjny 3.**
Podnoszenie atrakcyjności osiedleńczej miasta celem przyciągnięcia i zatrzymania kapitału ludzkiego.
- ⇒ **Cel Operacyjny 4.**
Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców Piły i regionu.

- ⇒ **Cel Operacyjny 1.**
Wspieranie rozwoju innowacji gospodarczych oraz społecznych - w oparciu o potencjał inteligentnych specjalizacji, potencjał instytucjonalny oraz współpracę międzysektorową miasta oraz regionu.
- ⇒ **Cel Operacyjny 2.**
Promocja i marketing gospodarczy oraz turystyczny miasta oraz regionu.
- ⇒ **Cel Operacyjny 3.**
Kształtowanie i promocja pozytywnego wizerunku miasta poprzez działania usprawniające i promujące jakość oraz dostępność usług publicznych, realizowane m.in. we współpracy ze społecznością miasta.
- ⇒ **Cel Operacyjny 4.**
Poprawa efektywności zarządzania miastem poprzez podnoszenie wiedzy i kompetencji kadr sektora usług publicznych, organizacji społecznych i biznesu oraz wdrażanie innowacyjnych narzędzi zarządzania miastem.
- ⇒ **Cel Operacyjny 5.**
Wdrożenie innowacyjnych systemów i rozwiązań pozwalających na zarządzanie miastem w sposób zrównoważony.

CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE ORAZ ZADANIA

CEL STRATEGICZNY 1. REGIONALNE CENTRUM GOSPODARCZE, ADMINISTRACYJNE, SPOŁECZNE, EDUKACYJNE, KULTURALNE I REKREACYJNE PÓŁNOCNEJ WIELKOPOLSKI – WYKORZYSTUJĄCE W SPOSÓB INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ATUTY POŁOŻENIA I PRZESTRZENI.

Cel operacyjny	Zadania
1.1 Kształtowanie przestrzeni miejskiej oraz atrakcyjnej oferty rekreacyjnej, bazującej na potencjale przyrodniczym, infrastrukturalnym oraz usługowym miasta oraz obszaru funkcjonalnego.	<p>1.1.1 Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">- kontynuacja realizacji projektu „Budowa markowego produktu Wielkopolski – Pilska strefa aktywności”,- rewitalizacja komunalnych zasobów mieszkaniowych,- rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej. <p>1.1.2 Budowa i rozbudowa infrastruktury sieciowej, w tym: wodno-kanalizacyjnej, oświetleniowej.</p> <p>1.1.3. Rozbudowa systemu magistralnej kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Piły.</p> <p>1.1.4. Budowa nowych ujęć wody i rozbudowa magistralnego systemu sieci wodociągowej.</p> <p>1.1.5. Budowa i rozbudowa zbiorczych systemów ogrzewania.</p> <p>1.1.6. Budowa i rozbudowa infrastruktury dla bezpieczeństwa miasta.</p> <p>1.1.7. Dalsze zagospodarowanie miejskich terenów zieleni i terenów nadrzecznych.</p> <p>1.1.8. Rozbudowa i modernizacja miejskich obiektów sportowo-rekreacyjnych.</p> <p>1.1.9. Rozwój infrastruktury edukacyjno-oświatowej w powiązaniu z rozwojem przestrzennym miasta, podniesienie jakości edukacji.</p> <p>1.1.10. Rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie miasta Piły.</p>

	<p>1.1.11. Rozbudowa Cmentarza Komunalnego w Pile.</p> <p>1.1.12. Prowadzenie oraz wsparcie działań na rzecz ochrony zasobów materialnych i niematerialnych dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona obiektów zabytkowych oraz miejsc pamięci.</p> <p>1.1.13. Wsparcie działań zwiększających turystyczne wykorzystanie rzeki Gwdy.</p>
<p>1.2 Rozwój i integracja powiązań komunikacyjnych w układzie lokalnym oraz regionalnym, w oparciu o zrównoważony i dobrze funkcjonujący wewnętrzny układ komunikacyjny miasta oraz oczekiwaną poprawę dostępności komunikacyjnej Piły w układzie regionalnym i krajowym.</p>	<p>1.2.1. Rozbudowa wewnętrznego układu komunikacyjnego miasta.</p> <p>1.2.2. Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez zmiany mobilności miejskiej w centrach miast POSI.</p> <p>1.2.3. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Piłskiego OSi.</p> <p>1.2.4. Rozbudowa i unowocześnienie transportu zbiorowego.</p> <p>1.2.5. Działania na rzecz poprawy infrastruktury kolejowej i drogowej, w tym budowy S10 i S11.</p> <p>1.2.6. Uruchomienie i zagospodarowanie lotniska, w tym do wykorzystania komunikacyjnego.</p>
<p>1.3 Tworzenie terenów inwestycyjnych oraz rozwój infrastruktury terenów inwestycyjnych.</p>	<p>1.3.1 Utworzenie strefy przemysłowej Piła południowo – wschodnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontynuacja realizacji projektu „Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia”; - dalszy rozwój Pomorskiej SSE Podstrefa Piła. <p>1.3.2 Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych.</p> <p>1.3.3. Zagospodarowanie terenów wokół lotniska.</p>

CEL STRATEGICZNY 2. MIASTO I REGION LUDZI AKTYWNYCH I KREATYWNYCH GOSPODARCZO ORAZ SPOŁECZNIE.

Cele operacyjne	Zadania
2.1 Wspieranie aktywności gospodarczej i zawodowej mieszkańców Piły i regionu.	2.1.1 Stosowanie instrumentów finansowych wspierających prowadzenie działalności gospodarczej w Pile. 2.1.2 Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. 2.1.3 Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej. 2.1.4. Działania mające na celu aktywizację zawodową i wykorzystanie potencjału seniorów.
2.2 Poprawa efektywności i jakości edukacji oraz kształcenia, w celu zmniejszenia deficytu odpowiednio wykształconych osób, zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.	2.2.1 Współdziałanie w definiowaniu potrzeb kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oczekiwanych przez lokalny i regionalny rynek pracy. 2.2.2 Działania wspierające akademickość Piły. 2.2.3 Wspieranie rozwoju szkolnictwa zawodowego.
2.3 Podnoszenie atrakcyjności osiedleńczej miasta celem przyciągnięcia i zatrzymania kapitału ludzkiego.	2.3.1 Budowanie wizerunku miasta typu Slow/Smart City (miasta, w którym dobrze się żyje). 2.3.2. Zwiększenie zasobu mieszkań komunalnych oraz mieszkań na wynajem. 2.3.3. Stosowanie instrumentów wspierających rozwój mieszkalnictwa na terenie miasta Piły. 2.3.4. Podniesienie statusu administracyjnego miasta Piły, do rangi miasta na prawach powiatu.
2.4 Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców Piły i regionu.	2.4.1 Wspieranie edukacji i wydarzeń edukacyjnych na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. 2.4.2 Wspieranie aktywności organizacji pozarządowych. 2.4.3. Integracja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym. 2.4.4. Działania integrujące i aktywizujące środowiska seniorskie.

CEL STRATEGICZNY 3. MIASTO ZARZĄDZANE W SPOSÓB INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY.

Cele operacyjne	Zadania
3.1 Wsparcie rozwoju innowacji gospodarczych oraz społecznych - w oparciu o potencjał inteligentnych specjalizacji, potencjał instytucjonalny oraz współpracę międzysektorową miasta oraz regionu.	3.1.1 Wzmocnienie współdziałania na linii: edukacja-biznes-samorząd, poprzez działania promocyjne i powiązanie kształcenia z praktyką w sferze biznesu. 3.1.2. Wsparcie dla tworzenia, wykorzystania i wdrażania rozwiązań z zakresu innowacji.
3.2 Promocja i marketing gospodarczy oraz turystyczny miasta oraz regionu.	3.2.1. Budowa wizerunku zewnętrznego miasta Piły i zarządzanie marką miasta. 3.2.2.Promocja miasta i regionu. 3.2.3. Monitorowanie sytuacji gospodarczej w mieście i regionie.
3.3 Kształtowanie i promocja pozytywnego wizerunku miasta – poprzez działania usprawniające i promujące jakość i dostępność usług publicznych – realizowane m. in. we współpracy ze społecznością miasta.	3.3.1. Kształtowanie tożsamości lokalnej i regionalnej. 3.3.2 Monitoring i dostosowanie polityki społecznej do realnych potrzeb. 3.3.3 Działania wspierające rozwój infrastruktury zapewniającej zwiększenie dostępu do usług dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych. 3.3.4. Wspieranie rozwoju usług społecznych i prozdrowotnych dla mieszkańców Piły i regionu. 3.3.5. Wsparcie rozwoju społeczeństwa informacyjnego.
3.4 Poprawa efektywności zarządzania miastem poprzez podnoszenie wiedzy i kompetencji kadr sektora usług publicznych, organizacji społecznych oraz biznesu oraz wdrażanie innowacyjnych	3.4.1. Podniesienie standardów zarządzania miastem. 3.4.2 Wzrost jakości świadczenia usług publicznych.

narzędzi zarządzania miastem.	
3.5. Wdrożenie innowacyjnych systemów i rozwiązań pozwalających na zarządzanie miastem w sposób zrównoważony.	<p>3.5.1. Zarządzanie miastem zgodnie z ideą Smart City i Slow City.</p> <p>3.5.2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Pilskim OSI.</p> <p>3.5.3. Modernizacja energetyczna zasobów mieszkaniowych, w tym komunalnych na terenie miasta Piły, łącznie z wymianą infrastruktury na energooszczędną.</p> <p>3.5.4. Wsparcie usuwania zagrożeń wynikających z przestarzałych technologii budowlanych.</p> <p>3.5.5. Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.</p> <p>3.5.6. Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii.</p>

5. Projekty inwestycyjne i organizacyjne służące osiągnięciu celów rozwojowych

Strategia rozwoju miasta Piły do 2035 roku jest najważniejszym dokumentem strategicznym miasta, wskazującym kierunki rozwoju w dłuższej perspektywie czasowej. Realizacja *Strategii rozwoju miasta Piły do 2035 roku* związana będzie z realizacją poszczególnych projektów inwestycyjnych i organizacyjnych, które wpisują się będą w założenia poszczególnych celów, a następnie zdefiniowanych zadań. Realizacja tych projektów rozłożona będzie w czasie. Na etapie tworzenia dokumentu Strategii zdefiniowano ponad 100 takich projektów. Projekty te realizowane będą przez podmioty publiczne i prywatne, w tym organizacje pozarządowe.

W definiowaniu poszczególnych projektów przyjęto ważną datę graniczną, tj. rok 2020, który wyznacza granicę realizacji Programu rozwoju miasta Piły do 2020 roku. Okres ten pokrywa się z dostępnością funduszy unijnych w budżecie Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Realizacja części projektów z możliwością uzyskania ich współfinansowania środkami zewnętrznymi, powiązana jest z koniecznością dostosowania dokumentów rewitalizacyjnych do zapisów ustawy o rewitalizacji i wytycznych dotyczących rewitalizacji.

Załączona lista projektów nie wyczerpuje i nie zamyka listy przedsięwzięć, które będą realizowane w Pile w okresie obowiązywania Programu. Istotne dla definiowania dalszych projektów, będzie ich spójność z listą zadań i wpisywanie się w założenia wybranych celów operacyjnych i strategicznych. Każdy z projektów inwestycyjnych, jak też organizacyjnych, powinien wpisywać się jednocześnie w najważniejsze założenia Programu, tj. nawiązywać do przyjętej misji, czyli wykazywać pozytywne oddziaływanie na mieszkańców miasta (Misja: działamy dla dobra mieszkańców). Wskazane jest także, aby projekty te wносиły wkład w inteligentny i zrównoważony rozwój.

Część projektów inwestycyjnych i organizacyjnych wykracza poza obszar administracyjny miasta. Związane jest to z rolą Piły w układzie regionalnym i sposobami realizacji polityki rozwoju miasta, w powiązaniu z obszarem funkcjonalnym miasta Piły. *Strategia rozwoju miasta Piły do roku 2035* podkreśla to w treści swojej wizji oraz w brzmieniu misji. Piła, jako lider rozwoju północnej Wielkopolski, wykazuje się odpowiedzialnością za rozwój nie tylko miasta, ale również regionu. Stąd wśród projektów, które będą realizowane w ramach Strategii, znajdują się m.in. projekty na rzecz rozwoju Pilskiego Obszaru Strategicznej Interwencji.

6. Hierarchia realizacji projektów do 2020 roku

Hierarchia (ważność) realizacji projektów ustalona została wg ich znaczenia dla celów rozwojowych miasta oraz w oparciu o zachowanie nadrzędnych zasad, jakie zostały przyjęte na etapie definiowania misji. Biorąc powyższe pod uwagę hierarchia realizacji projektów uwzględnia następujące założenia:

- projekt musi wpisywać się w minimum jeden cel strategiczny/operacyjny,
- projekt pozytywnie wpływa na aspekty zrównoważonego rozwoju,
- projekt pozytywnie wpływa na aspekty inteligentnego rozwoju,
- projekt uwzględnia zasadę partycypacji społecznej.

Przy określaniu wagi danego projektu dla realizacji celów przyjętych w Strategii istotne znaczenie ma także zasięg i skala oddziaływania rezultatów projektu.

Przyjęto ogólną ocenę w trzystopniowej skali, gdzie:

- 1 – **najwyższa** waga danego projektu dla realizacji zapisów Strategii
- 2 – **duża** waga danego projektu dla realizacji zapisów Strategii
- 3 – **umiarkowana** waga danego projektu dla realizacji zapisów Strategii

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę wagi poszczególnych projektów, planowanych do realizacji do 2020 roku. Stanowi ona element tabeli zawartej w dokumencie głównym Strategii, zawierającej wszystkie przedsięwzięcia planowane do realizacji do 2035 roku.

Duże projekty podzielono na etapy, odrębnie określając wagi dla poszczególnych etapów.

Część projektów dotyczy przedsięwzięć realizowanych w trybie ciągłym, bez określania wag. Pokazano je z uwagi na ich duże znaczenie dla kreowania zrównoważonego rozwoju miasta.

Lp.	Zadania strategii	Zakres projektu	Waga
1	1.1.1. Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych, w tym: – kontynuacja realizacji projektu „Budowa markowego produktu Wielkopolski – Pilska strefa aktywności”, – rewitalizacja komunalnych zasobów mieszkaniowych, – rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej.	Budowa markowego produktu Wielkopolski – Pilska strefa aktywności, II etap: - rewitalizacja pfn. części wyspy miejskiej wraz z budową połączenia wyspy z terenami nadrzecznymi (most pieszo-rowerowy), - rewitalizacja przestrzeni publicznej w rejonie rzeki Gwdy od strony ul. Dąbrowskiego – innowacyjne zagospodarowanie edukacyjno-sportowe (m.in. Park Odkrywców, skateplaza, siłownie zewnętrzne, boiska, bule), - udrożnienie starorzecza i budowa przejazdu/mostu, - przystosowanie części nadbrzeża starorzecza do cumowania kajaków i małych jednostek pływających, - budowa przystani na rzece Gwdzie.	1
2		Budowa markowego produktu Wielkopolski – Pilska strefa aktywności, II etap: - budowa mediateki na Placu Zwycięstwa z zagospodarowaniem otoczenia, - budowa amfiteatru i wieży widokowej w Parku na wyspie	1
3		Budowa markowego produktu Wielkopolski – Pilska strefa aktywności III etap: - zagospodarowanie Zalewu Koszyckiego	2
4		Budowa markowego produktu Wielkopolski – Pilska strefa aktywności, IV etap: muzeum wojskowe, schronohangary na lotnisku.	3
5		Rewitalizacja zdegradowanych, komunalnych zasobów mieszkaniowych.	1
6		Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej - renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej Nr 7 w Pile przy al. Wojska Polskiego 45.	1
7		Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej - renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 w Pile przy ul. Buczka 11.	1
8		Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej - Odnowienie elewacji budynku oraz remont dachu w Gimnazjum Nr 5 w Pile przy ul. Bydgoskiej 23.	1
9	1.1.2. Budowa i rozbudowa infrastruktury sieciowej, w tym: wodno-kanalizacyjnej, oświetleniowej.	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Kamiennej.	1
10		Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie miasta Piły, w tym budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego.	1
11		Budowa, zgodnie z programem zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, infrastruktury kanalizacji deszczowej – w tym mała retencja, zlewnie, przebudowa i modernizacja kanałów.	2
12	1.1.3. Rozbudowa systemu magistralnej kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Piły	Południowy kolektor kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic: Wypoczynkowej i Rydygiera.	2
13	1.1.4. Budowa nowych ujęć wody	Budowa magistrali wodociągowej DN630 Dolaszewo.	3

Lp.	Zadania strategii	Zakres projektu	Waga
14	i rozbudowa magistralnego systemu sieci wodociągowej.	Budowa ujęcia wody z bariery wschodniej.	3
15		Budowa ujęć wody ze Stacją Uzdatniania Wody i zbiornikiem retencyjnym na terenie Bydgoskiego Przedmieścia.	3
16	1.1.5. Budowa i rozbudowa zbiorczych systemów ogrzewania.	Optymalizacja sieci ciepłowniczej.	2
17		Optymalizacja wytwarzania ciepła.	2
18	1.1.6. Budowa i rozbudowa infrastruktury dla bezpieczeństwa miasta.	Rozbudowa i modernizacja monitoringu wizyjnego.	1
19		Rozbudowa systemu szybkiego reagowania w stanach klęsk i katastrof.	1
20		Wspieranie działań służb ratowniczych i porządkowych podnoszących bezpieczeństwo mieszkańców miasta Piły.	W trybie ciągłym
21	1.1.7. Dalsze zagospodarowanie miejskich terenów zieleni i terenów nadrzecznych.	Kontynuacja zagospodarowania i rewitalizacji miejskich terenów zieleni , placów, skwerów i terenów nadrzecznych np. miejsca odpoczynku i rekreacji, zielone place zabaw, odtwarzanie zieleni, ciągi spacerowe i pieszo-rowerowe, parkowe oświetlenie.	W trybie ciągłym
22	1.1.8. Rozbudowa i modernizacja miejskich obiektów sportowo-rekreacyjnych.	Przebudowa i modernizacja OTW Płotki.	1
23		Rozbudowa i modernizacja zespołu sportowego przy ul. Żeromskiego oraz przebudowa i rozbudowa stadionu lekkoatletycznego, jako obiektu sportowego o znaczeniu ponadlokalnym.	1
24		Rozbudowa centrum sportowo-rekreacyjnego Aquapark przy ulicy Grottgera - I etap.	1
25		Rozbudowa centrum sportowo-rekreacyjnego Aquapark przy ulicy Grottgera - II etap.	3
26		Budowa krytego basenu na osiedlu Górnym.	3
27	1.1.9. Rozwój infrastruktury edukacyjno-oświatowej w powiązaniu z rozwojem przestrzennym miasta, podniesienie jakości edukacji.	Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej Nr 7 im. Adama Mickiewicza w Pile.	1
28		Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Nr 3 im. Lotników Polskich w Pile.	1
29		Budowa wielofunkcyjnego boiska o nawierzchni syntetycznej przy Zespole Szkół Nr 3 im. Lotników Polskich w Pile.	1
30		Podniesienie wiedzy i kompetencji dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji na terenie Piłskiego OSI	1
31	1.1.10. Rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie miasta Piły.	Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowego jedno i wielorodzinnego (m.in. os. Koszyce, Gładyszewo, Górne)	1
32		Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów pod budownictwo mieszkaniowe	1
33		Atrakcyjne zagospodarowanie otoczenia budynków mieszkalnych	2
34	1.1.11. Rozbudowa Cmentarza Komunalnego w Pile.	Poszerzenie i modernizacja Cmentarza Komunalnego w Pile.	2

Lp.	Zadania strategii	Zakres projektu	Waga
35	1.1.12. Prowadzenie oraz wsparcie działań na rzecz ochrony zasobów materialnych i niematerialnych dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona obiektów zabytkowych oraz miejsc pamięci.	Ochrona, promowanie i rozwoju dziedzictwa naturalnego oraz kulturowego obszaru Pilskiego OSI (w tym RCK „Fabryka Emocji”).	1
36		Działania na rzecz ochrony, zagospodarowania i promocji zabytkowych obiektów przemysłowych, w tym pokolejowych np. pilska parowozownia Okrągłak wraz z otoczeniem	W trybie ciągłym
37		Działania na rzecz ochrony, utrzymania i promocji cmentarzy zabytkowych w Pile.	W trybie ciągłym
38	1.1.13. Wsparcie działań zwiększających turystyczne wykorzystanie rzeki Gwdy.	Działania na rzecz budowy przenośni statków turystycznych na jazie w Byszkach, w celu udrożnienia Gwdy jako drogi wodnej.	W trybie ciągłym
39		Działania na rzecz połączenia komunikacyjnego rzeki Gwdy z Notecią (żeglowność).	W trybie ciągłym
40		Działania na rzecz tworzenia nowej infrastruktury na rzece Gwdzie, w granicach miasta Piły np. budowa slipów, przystani.	W trybie ciągłym
41	1.2.1. Rozbudowa wewnętrznego układu komunikacyjnego miasta.	Remonty, budowa i modernizacja dróg publicznych, rozbudowa systemu ścieżek rowerowych, budowa i rozbudowa parkingów.	1
42		Przebudowa ul. Bydgoskiej – II etap.	1
43		Przebudowa ul. Przemysłowej.	2
44		Przebudowa ul. Bydgoskiej – III etap.	3
45		Budowa zachodniej obwodnicy miasta – al. Poznańska, ul. Cicha, ul. Siemiradzkiego, ul. Pomorska, ul. Podgórna – etap I	3
46		Budowa zachodniej obwodnicy miasta – al. Poznańska, ul. Cicha, ul. Siemiradzkiego, ul. Pomorska, ul. Podgórna – etap II	3
47	1.2.2. Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez zmiany mobilności miejskiej w centrach miast POSI.	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez zmiany mobilności miejskiej w centrum miasta Piły rejonie Placu Staszica (budowa i przebudowa centrum miasta w rejonie ulic 11 Listopada, 14 Lutego, M. Konopnickiej i Zygmunta Starego oraz Pl. Staszica i Pl. Konstytucji 3 Maja w celu ograniczenia ruchu drogowego i poprawy bezpieczeństwa).	1
48	1.2.3. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Pilskiego OSI.	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Pilskiego OSI, podnosząca ich spójność i bezpieczeństwo, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – budowa i przebudowa infrastruktury Pilskiego OSI, budująca spójny system połączeń drogowych i tras rowerowych w obszarze, – utworzenie systemu parkingów buforowych „park&ride” i "bike&ride", – rozbudowa systemu ścieżek rowerowych, – budowa systemów wypożyczalni rowerów publicznych/miejskich, – energooszczędne oświetlenie uliczne/drogowe, – zintegrowany system informacji i zarządzania. 	1

Lp.	Zadania strategii	Zakres projektu	Waga
49	1.2.4. Rozbudowa i unowocześnienie transportu zbiorowego.	Rozbudowa i unowocześnienie transportu zbiorowego Piłskiego OSI, wspierające integrację różnych form transportu zbiorowego na terenach miejskich i podmiejskich obszaru w tym: – zakup niskoemisyjnego taboru dla transportu publicznego, – budowa/ przebudowa infrastruktury transportu publicznego, – utworzenie zintegrowanych centrów przesiadkowych (budowa, przebudowa, modernizacja), – zintegrowany system informacji i zarządzania.	1
50		Rozwój miejskiego zbiorowego transportu niskoemisyjnego wraz z systemem zarządzania komunikacją miejską w Pile, w tym: – zakup autobusów, – System Dynamicznej Informacji Pasażerskiej.	1
51	1.2.5. Działania na rzecz poprawy infrastruktury kolejowej i drogowej, w tym budowy S10 i S11.	Wspieranie działań na rzecz poprawy infrastruktury kolejowej oraz budowy dróg ekspresowych S10 i S 11	W trybie ciągłym
52	1.2.6. Uruchomienie i zagospodarowanie lotniska,	Przejęcie przez samorząd miasta lotniska powojkowego.	1
53	w tym do wykorzystania komunikacyjnego.	Uruchomienie lotniska GA (General Aviation), z zagospodarowaniem.	2
54	1.3.1 Utworzenie strefy przemysłowej Piła południowo – wschodnia: - kontynuacja realizacji projektu „Rewitalizacja	"Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia", w rejonie ulic: Wawelskiej, Walki Młodych, Na Leszkowie – I etap.	1
55	obszarów poprzemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia”;	„Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia”, w rejonie ulic: Wawelskiej, Walki Młodych, Na Leszkowie – II etap.	2
56	- dalszy rozwój Pomorskiej SSE Podstrefa Piła.	„Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia”, w rejonie Bydgoskiego Przedmieścia – III etap.	3
57		„Rewitalizacja obszarów poprzemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia”- w rejonie ulic: Przemysłowa, Ceramiczna, Jastrzębia, Wapienna.	2
58	1.3.2 Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych.	Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych w rejonie ul. Krzywej – Długosza I etap.	1
59		Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych w rejonie ul. Krzywej – Długosza – II etap.	3
60	1.3.3. Zagospodarowanie terenów wokół lotniska.	Działania na rzecz przygotowania terenów okołolotniskowych do lokowania i prowadzenia działalności gospodarczej - I etap.	3

Lp.	Zadania strategii	Zakres projektu	Waga
61		Działania na rzecz przygotowania terenów okołolotniskowych do lokowania i prowadzenia działalności gospodarczej – II etap.	3
62	2.1.1 Stosowanie instrumentów finansowych wspierających prowadzenie działalności gospodarczej w Piłę.	Kontynuacja prowadzonych działań w zakresie preferencyjnych stawek podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców.	W trybie ciągłym
63		Kontynuacja prowadzonych działań w zakresie ulg w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców.	W trybie ciągłym
64	2.1.2 Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.	Wspieranie młodego biznesu poprzez działanie Piłskiego Inkubatora Przedsiębiorczości i jego rozwój.	W trybie ciągłym
65		Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej absolwentów szkół wyższych w zakresie samozatrudnienia, głównie w obszarze inteligentnych specjalizacji.	W trybie ciągłym
66		Wdrażanie sprawdzonych oraz innowacyjnych rozwiązań pobudzających przedsiębiorczość	W trybie ciągłym
67		Wspieranie i prowadzenie działań aktywizujących zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem, w szczególności defaworyzowane na rynku pracy.	W trybie ciągłym
68	2.1.3 Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej.	Wpieranie rozwoju spółdzielni socjalnych osób prawnych, utworzonych z udziałem samorządu miasta Piły	W trybie ciągłym
69	2.1.4. Działania mające na celu aktywizację zawodową i wykorzystanie potencjału seniorów.	Wpieranie działań mających na celu wykorzystanie potencjału seniorów do kształcenia zawodowego, w szczególności w zakresie obecnych i przyszłych regionalnych inteligentnych specjalizacji.	W trybie ciągłym
70	2.2.1 Współdziałanie w definiowaniu potrzeb kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oczekiwanych przez lokalny i regionalny rynek pracy.	Udział jednostek samorządu miasta Piły w monitoringu i badaniach dot. potrzeb rynku pracy.	W trybie ciągłym
71		Wspieranie uczelni, szkół i innych placówek oświatowych podejmujących kształcenie w zakresie wskazanych przez lokalny i regionalny rynek pracy potrzeb kształcenia.	W trybie ciągłym
72	2.2.2 Działania wspierające akademickość Piły.	Wspieranie rozwoju szkół wyższych (w tym: przyciąganie kadry naukowej, wspieranie i aktywizacja studentów, preferencyjne warunki dla młodych naukowców).	W trybie ciągłym
73		Wspieranie wydarzeń uczelnianych i studenckich o charakterze ponadlokalnym.	W trybie ciągłym
74	2.2.3 Wspieranie rozwoju szkolnictwa zawodowego.	Działania na rzecz tworzenia klas o kierunkach zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym klas patronackich.	W trybie ciągłym
75		Wspieranie kształcenia zawodowego w systemie dualnym.	W trybie ciągłym
76	2.3.1 Budowanie wizerunku miasta typu Slow/Smart City (miasta, w którym dobrze się żyje).	Działania na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców, w tym wspieranie rozwoju oferty i wysokiej jakości usług podstawowych dla mieszkańców.	W trybie ciągłym
77		Kształtowanie i rozwój oferty usług wyższego rzędu dla mieszkańców Piły i subregionu, w tym wykorzystującej lokalne dziedzictwo kulturowe.	W trybie ciągłym

Lp.	Zadania strategii	Zakres projektu	Waga
78		Działania na rzecz podnoszenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców miasta i regionu.	W trybie ciągłym
79		Promocja Piły jako miasta o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej.	W trybie ciągłym
80	2.3.2. Zwiększenie zasobu mieszkań komunalnych oraz mieszkań na wynajem.	Inwestycje w budownictwo mieszkaniowe komunalne.	1
81		Dalszy rozwój budownictwa mieszkaniowego na wynajem, realizowanego przez Pilskie TBS.	1
82	2.3.3. Stosowanie instrumentów wspierających rozwój mieszkalnictwa na terenie miasta Piły.	Tworzenie i wdrażanie instrumentów gminnych ułatwiających dostęp ludziom młodym do mieszkania na wynajem.	W trybie ciągłym
83	2.3.4. Podniesienie statusu administracyjnego miasta Piły, do rangi miasta na prawach powiatu.	Działania na rzecz podniesienia rangi miasta Piły, w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz stworzenia korzystniejszych warunków funkcjonowania i rozwoju miasta.	1
84	2.4.1 Wspieranie edukacji i wydarzeń edukacyjnych na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.	Kontynuacja działań związanych z budżetem obywatelskim.	1
85	2.4.2 Wspieranie aktywności organizacji pozarządowych.	Wsparcie i prowadzenia działań edukacyjnych, doradczych i integrujących, dla organizacji pozarządowych.	W trybie ciągłym
86		Rozwój systemu informacji i komunikacji z organizacjami pozarządowymi.	W trybie ciągłym
87		Prowadzenie bazy organizacji pozarządowych.	W trybie ciągłym
88		Współpraca w ramach realizacji programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.	1
89	2.4.3. Integracja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym.	Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz aktywnej integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem.	1
90		Działania spółdzielni socjalnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym.	1
91		Działania aktywizujące realizowane na podstawie opracowanych programów i projektów skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	1
92	2.4.4. Działania integrujące i aktywizujące środowiska seniorskie.	Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej aktywizujące i integrujące środowiska seniorskie.	1
93		Działania Regionalnego Centrum Kultury Fabryka Emocji aktywizujące i integrujące środowiska seniorskie.	1
94	3.1.1 Wzmocnienie współdziałania na linii: edukacja - biznes-samorząd, poprzez działania promocyjne i powiązanie kształcenia z praktyką w sferze biznesu.	Stworzenie platformy współpracy w oparciu o samorządy gospodarcze.	2

Lp.	Zadania strategii	Zakres projektu	Waga
95	3.1.2. Wsparcie dla tworzenia, wykorzystania i wdrażania rozwiązań z zakresu innowacji.	Działania na rzecz utworzenia regionalnego ośrodka B+R+I świadczącego usługi dla biznesu.	W trybie ciągłym
96	3.2.1. Budowa wizerunku zewnętrznego miasta Piły i zarządzanie marką miasta.	Promocja miasta i marki miasta w kraju i zagranicą – w tym: wystawy, targi, misje.	1
97	3.2.2. Promocja miasta i regionu.	Promocja wiodących i oczekiwanych branż regionu.	W trybie ciągłym
98		Kształtowanie i rozwijanie oferty gospodarczej, turystycznej oraz kulturalnej Piły.	1
99		Wsparcie procesu tworzenia produktów turystycznych miasta Piły i regionu.	1
100		Wspieranie rozwoju i promocja wiodących produktów miasta o charakterze ponadregionalnym, promujących markę miasta i regionu.	1
101	3.2.3. Monitorowanie sytuacji gospodarczej w mieście i regionie.	Tworzenie baz danych, analizy, udział w pracach badawczych.	W trybie ciągłym
102	3.3.1. Kształtowanie tożsamości lokalnej i regionalnej.	Organizacja i wsparcie dla przedsięwzięć integrujących społeczność, budujących więzi społeczne.	W trybie ciągłym
103		Działania na rzecz edukacji z zakresu historii oraz kultury miasta i regionu.	W trybie ciągłym
104		Wspieranie i organizacja przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców.	W trybie ciągłym
105	3.3.2 Monitoring i dostosowanie polityki społecznej do realnych potrzeb.	Zwiększenie dostępności do działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1
106		Rozwój usług na rzecz włączenia społecznego.	1
107	3.3.3 Działania wspierające rozwój infrastruktury zapewniającej zwiększenie dostępu do usług dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych.	Wsparcie budowy hospicjum w Pile, w celu zwiększenia dostępu do opieki geriatrycznej, paliatywnej i długoterminowej.	1
108		Wsparcie budowy infrastruktury mieszkaniowej z usługami towarzyszącymi dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych (np. w partnerstwie publiczno-prywatnym).	3
109		Likwidacja barier architektonicznych.	W trybie ciągłym
110	3.3.4. Wspieranie rozwoju usług społecznych i prozdrowotnych dla mieszkańców Piły i regionu.	Ułatwienie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych mieszkańców Piłskiego OSI.	1
111		Wspieranie rozwoju specjalistycznych usług medycznych, w tym w zakresie onkologii (np. budowa ośrodka radioterapii w Pile przy szpitalu specjalistycznym), rehabilitacji, opieki nad osobami niesamodzielnymi.	1
112	3.3.5. Wsparcie rozwoju społeczeństwa informacyjnego.	Rozwój usług e-administracji.	1
113		Zwiększenie dostępu do Internetu np. poprzez Hot Spoty.	2

Lp.	Zadania strategii	Zakres projektu	Waga
114	3.4.1. Podniesienie standardów zarządzania miastem.	Działania na rzecz rozwoju podnoszenia wiedzy i kompetencji partnerów społecznych, w obszarach współpracy z sektorem publicznym.	W trybie ciągłym
115	3.4.2 Wzrost jakości świadczenia usług publicznych.	Działania na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i kompetencji kadr sektora usług publicznych poprzez np. szkolenia, warsztaty tematyczne, wspieranie osób kontynuujących naukę, staże (krajowe i zagraniczne).	W trybie ciągłym
116		Wspieranie realizacji działań analityczno-badawczych stanowiących pomoc dla sfery publicznej, biznesu, edukacji.	W trybie ciągłym
117	3.5.1. Zarządzanie miastem zgodnie z ideą Smart City i Slow City.	Kreowanie polityki przestrzennego rozwoju miasta zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.	1
118		Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań zapewniających lepsze funkcjonowanie miasta, w tym: transport, informacja, bezpieczeństwo, reagowanie na problemy.	1
119	3.5.2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Pilskim OSI.	Projekt obejmuje kompleksową termomodernizację obiektów ze zmianą sposobu ogrzewania na źródło niskoemisyjne. Projekt dotyczy m.in. : miejskich obiektów oświatowych i pomocy społecznej, Klubu Seniora „Zacisze”, noclegowni dla matek z dziećmi i samotnych kobiet) przy al. Niepodległości, jadłodajnia zlokalizowana przy ul. Okólnej w Pile (okrągłak), miejskich obiektów sportowych, obiektów kultury .	1
120	3.5.3. Modernizacja energetyczna zasobów mieszkaniowych, w tym komunalnych na terenie miasta Piły, łącznie z wymianą infrastruktury na energooszczędną.	Modernizacja energetyczna budynków wielorodzinnych Miejskiego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej.	1
121	3.5.4. Wsparcie usuwania zagrożeń wynikających z przestarzałych technologii budowlanych.	Działania skierowane do mieszkańców, mające na celu ochronę środowiska (azbest, niska emisja, szamba).	W trybie ciągłym
122	3.5.5. Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.	Wspieranie działań na rzecz wdrażania i stosowania Odnawialnych Źródeł Energii, w tym budowy elektrowni fotowoltaicznej.	1
123	3.5.6. Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii.	Działania informacyjno -edukacyjno-promocyjne w zakresie propagowania niskiej emisji.	W trybie ciągłym

7. Karty realizacji projektów

Poniższa tabela zawiera planowane do realizacji przedsięwzięcia do 2020 roku, przy założeniu realizacji projektów z dofinansowaniem unijnym do 2023 roku, zgodnie z wytycznymi w zakresie realizacji projektów w okresie budżetowym w latach 2014 – 2020. Wskazano w niej przewidywane lata realizacji projektów, szacowane koszty projektu, podmioty odpowiedzialne za koordynację przedsięwzięć oraz zakładane wskaźniki realizacji. Miejskie projekty organizacyjne i działania wspierające wskazane do realizacji w trybie ciągłym, finansowane będą w ramach rocznych budżetów miasta Piły.

Wybranie projektów do realizacji z długiej listy potrzeb zgłaszanych na etapie opracowania strategii, ma zapewnić koncentrację środków finansowych na strategicznych dla rozwoju Piły działaniach oraz ich efektywne wykorzystanie.

Projekty ujęte w Strategii są efektem prac warsztatowych na etapie opracowania dokumentu. Planowane przedsięwzięcia wynikają także z planów i programów operacyjnych przyjętych do realizacji przez Radę Miasta Piły, w tym z *Planu gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Piła* oraz z wynegocjowanego *Mandatu Terytorialnego dla Pilskiego Obszaru Strategicznej Interwencji*.

Pilski Obszar Strategicznej Interwencji tworzy 7 jednostek terytorialnych - miasto Piła jako ośrodek subregionalny, ze swoim obszarem funkcjonalnym obejmującym gminy: Krajenka, Trzcianka, Ujście, Wysoka, Kaczory, Szydłowo.

Lista projektów podstawowych Pilskiego OSI ujętych w Mandacie Terytorialnym, w tym przedsięwzięcia do realizacji przez samorząd miasta Piły.

- Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Pilskim OSI.
- Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Pilskiego OSI, podnosząca ich spójność i bezpieczeństwo.
- Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez zmiany mobilności miejskiej w centrach miast POSI.
- Rozbudowa i unowocześnienie transportu zbiorowego Pilskiego OSI, wspierające integrację różnych form transportu zbiorowego na terenach miejskich i podmiejskich obszaru.
- Rozbudowa systemu szybkiego reagowania w stanach klęsk i katastrof na terenie Pilskiego OSI (zabezpieczenie przed następstwami niekorzystnych zjawisk pogodowych).
- Rozbudowa systemu szybkiego reagowania w stanach klęsk i katastrof na terenie Pilskiego OSI (wsparcie systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń).
- Inwestycje w infrastrukturę sanitarną Pilskiego OSI.
- Ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego oraz kulturowego Pilskiego OSI.
- Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych POSI.
- Poprawa infrastruktury edukacyjnej na terenie gmin Pilskiego OSI (infrastruktura przedszkolna).
- Poprawa infrastruktury edukacyjnej na terenie gmin Pilskiego OSI (infrastruktura edukacji ogólnokształcącej).

Obszary wsparcia w sferze społecznej wskazane w Mandacie Terytorialnym.

- Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę.
- Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.
- Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.
- Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia (z zakresu edukacji przedszkolnej i edukacji ogólnej).

Projekty do 2020 roku

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
1	Budowa markowego produktu Wielkopolski – Piłska strefa aktywności	1.1.1. Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych, w tym: - kontynuacja realizacji projektu „Budowa markowego produktu Wielkopolski – Piłska strefa aktywności” - rewitalizacja komunalnych zasobów mieszkaniowych - rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej.	Etap II Obejmuje rewitalizację północnej część wyspy miejskiej, z leżącymi na północ terenami nadrzecznymi rzeki Gwdy, ze starorzeczem – na linii od ul. Dąbrowskiego do ul. Małgorzaty. Przedsięwzięcia ujęte w projekcie: - uporządkowanie, zagospodarowanie i rewitalizacja publicznych przestrzeni wyspy miejskiej i terenów nadrzecznych, przyrodnicze ścieżki edukacyjne miejsca do realizacji inicjatyw kulturalnych i społeczno-integracyjnych; - budowa ciągów pieszo – rowerowych z niezbędną infrastrukturą, łączących się z miejskim systemem ścieżek rowerowych, w tym budowa mostku pieszo rowerowego komunikującego wyspę z obszarami nadrzecznymi i bulwarami lewobrzeżnymi rzeki Gwdy; - budowa ogólnodostępnej nowoczesnej infrastruktury edukacyjno-rekreacyjnej (m.in. skatepark, siłownie zewnętrzne, pump track, edukacyjno -innowacyjny plac zabaw, boiska, miejsca wypoczynku, rekreacji), z innowacyjnymi elementami; - stworzenie planowanego zagospodarowania terenu drzewami i krzewami, żywopłotami, które będą istotnym elementem wytyczania szlaków i ścieżek edukacyjnych (zrealizowane zostaną rozmaite funkcje: dydaktyczne, sanitarno-higieniczne w odniesieniu do człowieka, przyrodniczo-klimatyczne oraz estetyczne) - budowa przystani na rz. Gwdzie - przy Mostach Królewskich oraz na wysokości pętli autobusowej przy ul. Walki Młodych; - udrożnienie północnej części starorzecza, budowa mostu dojazdowego i zagospodarowanie starorzecza z zachowaniem jego walorów przyrodniczych; - budowa energooszczędnego sterowanego i zarządzanego inteligentnie oświetlenia terenu oraz systemu monitoringu miejskiego; elementy OZE. Budowa mediateki na Pl. Zwycięstwa, amfiteatru i wieży widokowej w Parku na wyspie do 2020 roku (szacowne łączne koszty 70 mln zł) uzależnione od możliwości finansowych miasta.	2016-2020	83 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe, środki prywatne	RFE/ PU, A, MOPS, SM, RCK, Muzeum, MiPBP	- powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha), - otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (m ²), - liczba obiektów (szt.), - liczba użytkowników (os.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
2	Rewitalizacja zdegradowanych, komunalnych zasobów mieszkaniowych.		Przedsięwzięcia rewitalizacyjne dotyczą komunalnych obiektów mieszkaniowych i przestrzeni publicznych	2016-2020	5 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	GKM / MZGM, ZDiZ, PU, A	- liczba obiektów (szt.), - ograniczenie zużycia energii (Mwh/rok), - ograniczenie emisji CO ₂ (Mg/rok)
3	Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej – renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej Nr 7 w Pile przy al. Wojska Polskiego 45.		Rewitalizacja obiektów dotyczy budynków istotnych dla historii miasta: renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej Nr 7, al. Wojska Polskiego 45, dawne Królewskie Katolickie Seminarium Nauczycielskie, obiekt wpisany do rejestru zabytków A-793 – 25.08.1997.	2016-2019	2 500 000	Środki własne, dotacje UE	OKS/JO	- liczba obiektów (szt.), - ograniczenie zużycia energii (Mwh/rok), - ograniczenie emisji CO ₂ (Mg/rok)
4	Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej – renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej Nr 1 w Pile przy ul. Buczka 11.		Rewitalizacja obiektów dotyczy budynków istotnych dla historii miasta: renowacja elewacji budynku Szkoły Podstawowej Nr 1, ul. Buczka 11, obiekt dawnej Szkoły Powszechnej Ewangelickiej, obiekt ujęty w Gminnej ewidencji zabytków miasta Piły - Zarządzenie Nr 1198 (246) 14 Prezydenta Miasta Piły z dnia 06 października 2014 w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Piła.	2016-2019	2 500 000	Środki własne, dotacje UE	OKS/JO	- liczba obiektów (szt.), - ograniczenie zużycia energii (Mwh/rok), - ograniczenie emisji CO ₂ (Mg/rok)
5	Rewitalizacja obiektów użyteczności publicznej – odnowienie elewacji budynku oraz remont dachu w Gimnazjum Nr 5 w Pile przy ul. Bydgoskiej 23.		Rewitalizacja obiektów dotyczy budynków istotnych dla historii miasta: odnowienie elewacji budynku oraz remont dachu w Gimnazjum Nr 5 im. Tadeusza Kościuszki, ul. Bydgoska 23, budynek dawnej szkoły powszechnej, obiekt ujęty w Gminnej ewidencji zabytków miasta Piły - Zarządzenie Nr 1198 (246) 14 Prezydenta Miasta Piły z dnia 06 października 2014 w sprawie przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków dla Gminy Piła.	2016-2019	1 000 000	Środki własne, dotacje UE	OKS/JO	- liczba obiektów (szt.), - ograniczenie zużycia energii (Mwh/rok), - ograniczenie emisji CO ₂ (Mg/rok)
6	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Kamiennej.	1.1.2. Budowa i rozbudowa infrastruktury sieciowej, w tym: wodno-kanalizacyjnej, oświetleniowej.	Utworzenie nowej zlewni w zakresie odprowadzania ścieków kanalizacji sanitarnej dla rejonu ul. Kamiennej i osiedla Zawada – Gładyszewo o długości sieci – 2368 mb z 2 tłoczniami ścieków. Kanalizacja sanitarna stanowić będzie rozbudowę istniejącego systemu kanalizacji sanitarnej, a ścieki odprowadzane będą do miejskiej oczyszczalni ścieków Piła – Leszków.	2016-2019	1 800 000	Środki własne	MWiK	- długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej (km)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
7	Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie miasta Piły, w tym budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego		Modernizacja oświetlenia ulicznego i osiedlowego polegająca na wymianie starych opraw sodowych i opraw rtęciowych oraz budowa energooszczędnego oświetlenia ulicznego.	2016-2020	16 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe	ENEA S.A.	- liczba punktów świetlnych (szt.), - ograniczenie zużycia energii (Mwh/rok), - ograniczenie emisji CO ₂ (Mg/rok)
8	Południowy kolektor kanalizacji sanitarnej w rejonie ulic: Wypoczynkowej i Rydygiera.	1.1.3. Rozbudowa systemu magistralnej kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Piły.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o sumarycznej długości: 10 km wraz z układem kabli sterowniczych, elektrycznych i zasilających oraz szacunkowo od 5 do 8 pompowni ścieków w tym 4 przejścia przez tory PKP. W związku z rozwojem osiedli mieszkaniowych w kierunku Szydłowa i Starej Łubianki konieczna jest rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej w celu ograniczenia ilości ścieków spławianych przez centrum miasta.	2018-2020	8 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	MWiK	- długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej (km)
9	Budowa ujęć wody ze Stacją Uzdatniania Wody i zbiornikiem retencyjnym na terenie Bydgoskiego Przedmieścia.	1.1.4. Budowa nowych ujęć wody i rozbudowa magistralnego systemu sieci wodociągowej.	4 ujęcia wody o głębokości do 100 mb i wydajności do 300m ³ /h z podziemnym retencyjnym zbiornikiem żelbetowym o pojemności 4 tys. m ³ i Stacją Uzdatniania Wody oraz wpięcie do istniejącego układu sieci wodociągowej wraz z układem kabli elektrycznych, sterowniczych i zasilających urządzenia obsługujące pompowanie, uzdatnianie i dystrybucję wody. Alternatywnie wybudowana na obiekcie zostanie: - farma fotowoltaiczna o mocy 100 kW lub - turbina wodna (na rurociągu wodnym) o mocy do 100 kW.	2018-2020	6 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	MWiK	- długość magistralnej sieci wodociągowej (km), - liczba nowych ujęć wody (szt.)
10	Optymalizacja sieci ciepłowniczej.	1.1.5. Budowa i rozbudowa zbiorczych systemów ogrzewania.	Poprawa stanu infrastruktury energetycznej w celu zmniejszenia strat energii powstających w procesie przesyłu i dystrybucji ciepła w systemie ciepłowniczym na terenie miasta Piły. Planowe jest zwiększenie liczby podłączeń do sieci. Projekt przyczyni się do oszczędności nieodnawialnych zasobów energetycznych oraz wpłynie pozytywnie na stan środowiska naturalnego, poprzez polepszenie stanu powietrza atmosferycznego w mieście i regionie.	2016-2020	20 000 000	Środki własne, dotacje UE, preferencyjne instrumenty finansowe	MEC	- liczba nowych podłączeń do sieci ciepłowniczej (szt.), - ograniczenie emisji CO ₂ (Mg/rok)
11	Optymalizacja wytwarzania ciepła		Modernizacja i odtworzenie źródeł ciepła, w celu podniesienia efektywności oraz bezpieczeństwa dostaw ciepła. Umożliwi dalszą poprawę funkcjonowania systemu ciepłowniczego na terenie miasta. Zapewni korzyści środowiskowe.	2016-2020	5 500 000	Środki własne, pożyczki	MEC	- ograniczenie zużycia energii (Mwh/rok), - ograniczenie emisji CO ₂ (Mg/rok)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
12	Rozbudowa i modernizacja monitoringu wizyjnego.	1.1.6. Budowa i rozbudowa infrastruktury dla bezpieczeństwa miasta.	Rozbudowa i modernizacja monitoringu wizyjnego na terenie miasta Piły, zapewniająca m.in. podniesienie poziomu bezpieczeństwa w mieście, poprawy funkcjonowania systemów informacji i zarządzania oraz szybkiego reagowania.	2016-2020	1 600 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	SM	- liczba zamontowanych kamer (szt.), - liczba obiektów (szt.)
13	Rozbudowa systemu szybkiego reagowania w stanach klęsk i katastrof na terenie Piłskiego OSi.		W ramach realizacji projektu zostaną rozbudowane systemy wczesnego reagowania i ratownictwa dla miasta Piły, a także wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń. Rozbudowa systemu ma objąć m. in.: - modernizację i unowocześnienie istniejących rozwiązań technicznych. - zapewnienie możliwości współpracy istniejących analogowych i cyfrowych miejskich rozwiązań systemowych z systemem powiatowym i wojewódzkim, - dostosowanie funkcji systemu do nowych możliwości wynikających z rozwoju infrastruktury informatycznej i cyfrowych platform łączności radiowej, - stworzenie docelowo systemu kompatybilnego z systemem wojewódzkim, zapewniającego możliwość rozwoju oraz dającego możliwość wykorzystania oprócz syren alarmowych wchodzących w skład RSSS także rozgłośni radiowych i ośrodków telewizyjnych, operatorów telefonii komórkowej (Cell Broadcast), operatorów telefonii stacjonarnej, syreny alarmowe nie włączone do miejskiego systemu alarmowania (m. in. syreny zakładów pracy).Projekt podnoszący bezpieczeństwo mieszkańców miasta i obszaru funkcjonalnego.	2017-2019	800 000	Środki własne, dotacje UE	SOZK	- liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania (szt.)
14	Wspieranie działań służb ratowniczych i porządkowych podnoszących bezpieczeństwo mieszkańców miasta Piły.		Działania wspierające przedsięwzięcia służb ratowniczych i porządkowych. Bieżący monitoring i współpraca jednostek miejskich z innymi służbami porządkowymi i ratowniczymi. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	SM	-

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
16	Zagospodarowanie miejskich terenów zieleni i nadrzecznych.	1.1.7. Dalsze zagospodarowanie miejskich terenów zieleni i terenów nadrzecznych.	Kontynuacja zagospodarowania i rewitalizacji miejskich terenów zieleni, placów, skwerów i terenów nadrzecznych np. miejsca odpoczynku i rekreacji, zielone place zabaw, odtwarzanie zieleni, ciągi spacerowe i pieszo-rowerowe, parkowe oświetlenie. W trybie ciągłym.	2016 - 2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	ZDiZ	- powierzchnia zagospodarowanych terenów (ha), - liczba punktów świetlnych (szt.) - liczba obiektów (szt.)
17	Przebudowa i modernizacja OTW Płotki.	1.1.8. Rozbudowa i modernizacja miejskich obiektów sportowo-rekreacyjnych.	Kontynuacja przebudowy i modernizacji OTW Płotki – domki letniskowe, infrastruktura usługowa, komunikacyjna i zagospodarowanie terenu. Planowana realizacja do 2025 roku.	2016-2020	6 000 000	Środki własne, preferencyjne instrumenty finansowe	MOSiR	- liczba obiektów (szt.), - liczba użytkowników (os.), - powierzchnia zagospodarowanych terenów (ha)
18	Rozbudowa i modernizacja zespołu sportowego przy ul. Żeromskiego oraz przebudowa i rozbudowa stadionu lekkoatletycznego, jako obiektu sportowego o znaczeniu ponadlokalnym.		Kontynuacja modernizacji stadionu lekkoatletycznego w Pile, wykonanie m.in. dróg i parkingów, oświetlenia terenowego, sanitariatów.	2016-2020	2 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	MOSiR	- liczba obiektów (szt.), - liczba użytkowników (os.)
19	Rozbudowa centrum sportowo-rekreacyjnego Aquapark przy ulicy Grottgiera.		<u>I etap</u> Rozbudowa Centrum Sportowo – Rekreacyjnego Aquapark w Pile - budowa krytej pływalni o wymiarach niecki 25 x 12m. - parkingi i drogi, - część rekreacyjna – zjeżdżalnie, wanny z hydromasażem, basen z sztuczną falą.	2016-2018	28 290 000	Środki własne, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe	RFE/Aquapil	- liczba obiektów (szt.)
20	Budowa krytego basenu na osiedlu Górnym.		Budowa krytego basenu na osiedlu Górnym, w zespole sportowym przy ul. Żeromskiego. Planowana realizacja obiektu do 2022 roku.	2019-2020	13 500 000	Środki własne, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe	MOSiR	- liczba obiektów (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
21	Budowa hali sportowej przy Szkole Podstawowej Nr 7 im. Adama Mickiewicza w Pile	1.1.9. Rozwój infrastruktury edukacyjno-oświatowej w powiązaniu z rozwojem przestrzennym miasta, podniesienie jakości edukacji.	Budowa hali sportowej wraz z zapleczem (przebiegarnie i umywalnie dostosowane dla osób niepełnosprawnych, salka sportowa, magazyn na sprzęt sportowy, hol, sanitariaty ogólnodostępne, szatnia dla widzów). Na hali możliwość instalacji boisk do gier zespołowych jak: siatkówka, koszykówka, tenis, zapasy, gimnastyka sportowa, akrobatyka sportowa, badminton, judo oraz niewymiarowe boisko piłki ręcznej. Sala z przeznaczeniem do gier zespołowych i gimnastyki z możliwością podziału na 2 części. Galeria dla widzów dla ok. 40 osób.	2016-2018	3 670 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	OKS/JO	- liczba obiektów (szt.)
22	Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Nr 3 im. Lotników Polskich w Pile.		Budowa hali sportowej wraz z zapleczem (przebiegarnie i umywalnie dostosowane dla osób niepełnosprawnych, salka sportowa, magazyn na sprzęt sportowy, hol, sanitariaty ogólnodostępne, szatnia dla widzów). Na hali możliwość instalacji boisk do gier zespołowych jak: siatkówka, koszykówka, tenis, zapasy, gimnastyka sportowa, akrobatyka sportowa, badminton, judo oraz niewymiarowe boisko piłki ręcznej. Sala z przeznaczeniem do gier zespołowych i gimnastyki z możliwością podziału na 2 części. Galeria dla widzów dla ok. 40 osób.	2016-2018	3 670 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	OKS/JO	- liczba obiektów (szt.)
23	Budowa wielofunkcyjnego boiska o nawierzchni syntetycznej przy Zespole Szkół Nr 3 im. Lotników Polskich w Pile.		Wielofunkcyjne boisko o nawierzchni syntetycznej o wymiarach 44m x 22 m z możliwością instalacji boisk do gier zespołowych dla: piłki ręcznej i nożnej, siatkówki, koszykówki, tenisa, badmintona.	2016-2018	630 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	OKS/JO	- liczba obiektów (szt.)
24	Podniesienie wiedzy i kompetencji dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji na terenie Pilskiego OSi		Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia	2016-2020	1 400 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	OKS/JO	- liczba projektów (szt.)
25	Przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe jedno i wielorodzinne (m.in. os. Koszyce, Gładyszewo, Górne).	1.1.10. Rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie miasta Piły.	Przygotowanie terenów gminnych pod budownictwo mieszkaniowe jedno i wielorodzinne (mpzp, podziały, scalanie, wykupy, budowa infrastruktury).	2016-2020	3 000 000	Środki własne, dotacje krajowe	GN/ PU, A, ZDiZ, MWiK, MEC	- liczba działek pod budownictwo mieszkaniowe (szt.) - powierzchnia działek pod budownictwo mieszkaniowe (ha)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
26	Poprawa dostępności komunikacyjnej terenów pod budownictwo mieszkaniowe.		Budowa ulic osiedlowych dla obsługi terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe jedno i wielorodzinne.	2016-2020	8 000 000	Środki własne, dotacje krajowe	ZDiZ	- długość dróg (km)
27	Atrakcyjne zagospodarowanie otoczenia budynków mieszkalnych.		Zagospodarowanie terenów zieleni w sąsiedztwie osiedli mieszkaniowych.	2016-2020	3 000 000	Środki własne, dotacje krajowe	MZGM, ZDiZ, PTBS	- powierzchnia zagospodarowanych terenów zieleni (ha)
28	Poszerzenie i modernizacja Cmentarza Komunalnego w Pile	1.1.11. Rozbudowa Cmentarza Komunalnego w Pile	Przygotowanie do rozbudowy Cmentarza Komunalnego przy ul. Motylewskiej. Rozbudowa cmentarza planowana jest do 2023 roku, poprzez wytyczenie nowych kwater na nieruchomości o powierzchni 6,6ha znajdującej się przy ulicy Przemysłowej i przewidzianej pod ten cel w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Zakres projektu: wycinka i karczowanie drzew obecnie rosnących na tym terenie oraz wykonanie robót rozbiórkowych obiektu dawnego magazynu, budowa infrastruktury sieciowej, alejek, wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, ogrodzenie terenu cmentarza, budowa kolumbarium i parkingu. Szacowana wartość całej inwestycji 7 mln zł.	2020	500 000	Środki własne	ZDiZ	- powierzchnia zagospodarowanych terenów (ha)
29	Ochrona, promowanie i rozwoju dziedzictwa naturalnego oraz kulturowego Piłskiego OSI	1.1.12. Prowadzenie oraz wsparcie działań na rzecz ochrony zasobów materialnych i niematerialnych dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona obiektów zabytkowych oraz miejsc pamięci.	Celem projektu jest podniesienie atrakcyjności obiektów kultury na terenie Piłskiego OSI oraz ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego, poprzez interwencje skierowane na inwestycje chroniące ich stan. Tereny Piłskiego OSI są dawnym obszarem przygranicznym, zamieszkałym w przeszłości przez społeczność wielokulturową i wielonarodową. Nieliczne, w związku ze zniszczeniami wojennymi materialne pamiątki przeszłości wymagają ochrony, remontów, renowacji i konserwacji. Objęte projektem działania na terenie miasta Piły obejmują m. in. budynek Regionalnego Centrum Kultury Fabryka Emocji oraz projekt realizowany przez Parafię p.w. Świętej Rodziny dotyczący renowacji zabytkowych kościelnych organów.	2017-2019	1 620 000	Środki własne, dotacje UE	RCK, Parafia p.w. Świętej Rodziny	-liczba zabytków objętych wsparciem (szt.) -liczba instytucji kultury objętych wsparciem (szt.)
30	Działania na rzecz ochrony, zagospodarowania i promocji zabytkowych obiektów przemysłowych,		Działania na rzecz ochrony, zagospodarowania i promocji zabytkowych obiektów przemysłowych związanych z historią miasta i regionu , w tym pokolejowych np. piłska parowozownia Okrągłak wraz z otoczeniem .Działania wspierające ochronę, zagospodarowanie i promocję lokalnych atrakcji turystycznych oraz kulturowych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP/OKS, PU, A, Muzeum	-

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
31	Działania na rzecz ochrony, utrzymania i promocji cmentarzy zabytkowych w Pile.		Działania na rzecz ochrony, utrzymania i promocji cmentarzy zabytkowych w Pile. Działania wspierające ochronę, zagospodarowanie i promocję lokalnych atrakcji kulturowych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	GKM OKS	-
32	Działania na rzecz budowy przenośni statków turystycznych na jazie w Byszkach, w celu udrożnienia Gwdy jako drogi wodnej.	1.1.13. Wsparcie działań zwiększających turystyczne wykorzystanie rzeki Gwdy.	Działania wspierające budowę przenośni statków turystycznych na jazie w Byszkach, w celu udrożnienia Gwdy jako drogi wodnej wpływające na realizację nowych inwestycji w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP	-
33	Działania na rzecz połączenia komunikacyjnego rzeki Gwdy z Notecią (żeglowność).		Działania wspierające, mające na celu połączenie komunikacyjne rzeki Gwdy z rzeką Notecią. Wsparcie m.in. w formie promocji oferty turystycznej i ujęcia w systemie promocji Piły. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP	-
34	Działania na rzecz tworzenia nowej infrastruktury na rzece Gwdzie, w granicach miasta Piły		Działania wspierające budowę infrastruktury na rzece Gwdzie, zmierzające do jej turystycznego i rekreacyjnego wykorzystania np. budowa ślipów, przystani. Współpraca z RZGW w zakresie remontów i przebudowy nabrzeży rzeki Gwdy w granicach administracyjnych miasta Piły. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	RFE/MZK, BP	-

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
35	Remonty, budowa i modernizacja dróg publicznych, rozbudowa systemu ścieżek rowerowych, budowa i rozbudowa parkingów.	1.2.1. Rozbudowa wewnętrznego układu komunikacyjnego miasta.	Budowa, modernizacja i remonty wewnętrznego układu komunikacyjnego miasta Piły, z oświetleniem, w tym: - budowa, przebudowa i remonty dróg publicznych na terenie miasta; - budowa i przebudowa ścieżek rowerowych m.in. ul. Kossaka od Ronda 10 Kwietnia 2010 Roku do drogi krajowej nr 10/11, droga w kierunku Żelgniewa – przebudowa ścieżki do ośrodka MOSiR Płotki; uzupełnienie braków ścieżki rowerowej w obwodnicy Śródmiejskiej – odcinek w ul. Okólnej i ul. Okrzei; odcinek w ul. Wawelskiej od ul. Karpackiej do torów kolejowych; ścieżka rowerowa łącząca Osiedle Motylewo z centrum miasta poprzez dowiązanie do ścieżki w osiedlu Staszycy; ul. Mickiewicza z obydwu stron; al. Wojska Polskiego na odcinku od ul. Mickiewicza do ul. Krzywej; ciąg pieszo-rowerowy wzdłuż Al. Powstańców Wielkopolskich na odcinku od ronda Ignacego Łukasiewicza do Philips Lighting Poland S.A. (jednostronnie) ; przebudowa ciągu na pieszo-rowerowy wzdłuż ul. Jana Pawła II od mostu do Ronda Solidarności; ul. Bydgoska od ul. Podchorążych do torów Kostrzyń- Tczew; ścieżki rowerowe od Osiedla Motylewo w kierunku Ujścia; Droga Kotuńska - ul. Wyspiańskiego; przebudowa ścieżki w ul. Paderewskiego, przedłużenie ścieżki w ul. Paderewskiego od obwodnicy do Zalewu Koszyckiego i dalej wokół Zalewu Koszyckiego do ul. Miłej, odcinek wzdłuż Al. Niepodległości łączącej ul. Miłą z projektowanym odcinkiem wzdłuż doliny Gwdy; - budowa i rozbudowa parkingów publicznych ; - budowa parkingów rowerowych i pozostałej infrastruktury rowerowej.	2016-2020	8 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	RFE/GKM, ZDiZ, PU, A	- długość dróg (km), - długość dróg dla rowerów (km), - liczba miejsc parkingowych (szt.) - liczba punktów świetlnych (szt.)
36	Przebudowa ul. Bydgoskiej		<u>II etap</u> Kontynuacja przebudowy ulicy Bydgoskiej pomiędzy ul. Podchorążych i Al. Powstańców Wielkopolskich wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego i przebudową oświetlenia, oraz z budową parkingu przy Urzędzie Kontroli Skarbowej i Izbie Skarbowej (odcinek: około 1 km), wykonanie nasadzeń zieleni, modernizacja oświetlenia ulicznego.	2016-2018	12 000 000	Środki własne, dotacje krajowe	ZDiZ	- długość dróg (km), - liczba punktów świetlnych (szt.)
37	Przebudowa ul. Przemysłowej.		Przebudowa ul. Przemysłowej na odcinku od wejścia na Cmentarz Komunalny w Pile do skrzyżowania z drogą krajową nr 11. Realizacja uzależniona od posiadanych środków finansowych, pozyskania środków zewnętrznych.	2017-2020	3 000 000	Środki własne, dotacje krajowe	ZDiZ	- długość dróg (km)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
38	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez zmiany mobilności miejskiej w centrum miasta Piły rejonie Placu Staszica	1.2.2. Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez zmiany mobilności miejskiej w centrach miast POSI.	Budowa i przebudowa centrum miasta w rejonie ulic 11 Listopada, 14 Lutego, M. Konopnickiej i Zygmunta Starego oraz Placu Staszica i Placu Konstytucji w celu ograniczenia ruchu drogowego i poprawy bezpieczeństwa; budowa parkingu park&ride wraz z miejscami dla osób niepełnosprawnych oraz opiekunów z dziećmi, miejsc postojowych typu kiss&ride oraz parkingu dla rowerów; budowa systemów informacji i zarządzania. Kampania informacyjno – promocyjna o wybudowanej infrastrukturze, jej walorach i możliwościach jej wykorzystania, w ramach promocji zrównoważonej mobilności.	2016-2020	15 000 000	Środki własne, dotacje UE,	RFE/ ZDiZ, PU, A, GKM, SM, BP	- długość dróg (km) - długość dróg dla rowerów (km) - liczba miejsc parkingowych (szt.)
39	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Pilskiego OSI, podnosząca ich spójność i bezpieczeństwo.	1.2.3. Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Pilskiego OSI.	Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej Pilskiego OSI, poprawiająca spójny system połączeń drogowych i tras rowerowych pomiędzy gminami POSI m.in.: - budowa i przebudowa ścieżek/tras rowerowych budujących spójność komunikacyjną z jednostkami osadniczymi POSI, w tym w kierunku na Żelgniewo, Kaczory, Ujście, Kotuń, Szydłowo, Dobrzyce w powiązaniu z rozbudową wewnętrznego układu komunikacyjnego miasta; - utworzenie systemu parkingów buforowych „park&ride” i „bike&ride” (w ramach projektu zostaną wybudowane parkingi buforowe mające na celu przejęcie dojeżdżających do miast samochodów osobowych z ościennych gmin i umożliwienie zmiany środka komunikacji np. na rower lub transport publiczny), - budowa systemów informacji parkingowej, - budowa systemów wypożyczalni rowerów publicznych/miejskich POSI (zaprojektowanie systemu, zakup i montaż), - budowa, modernizacja, wymiana na energooszczędne oświetlenia ulicznego i drogowego, - budowa systemów informacji i zarządzania, - kampania informacyjno – promocyjna o wybudowanej infrastrukturze, jej walorach i możliwościach jej wykorzystania, w ramach promocji zrównoważonej mobilności.	2018-2020	22 000 000	Środki własne, dotacje UE	RFE/ ZDiZ, GKM, SM, MZK, A, PU, BP	- długość dróg dla rowerów (km), - liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych (szt.), - ograniczenie zużycia energii (MWh/rok), - ograniczenie emisji (CO ₂ Mg/rok)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
40	Rozbudowa i unowocześnienie transportu zbiorowego Piłskiego OSI, wspierające integrację różnych form transportu zbiorowego na terenach miejskich i podmiejskich obszaru.	1.2.4. Rozbudowa i unowocześnienie transportu zbiorowego.	<p>Podstawowym celem projektu jest ulepszenie i modernizacja infrastruktury transportu zbiorowego. Projekt będzie obejmował:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup autobusów niskoemisyjnych spełniających normę emisji spalin EURO 6 dla potrzeb komunikacji miejskiej i podmiejskiej, - budowa zintegrowanego centrum przesiadkowego /miejszc przesiadkowych, łączących różne rodzaje komunikacji (kolej, autobusy, rowery, inne) - miejską, podmiejską, publiczną, prywatną w ramach POSI, - poprawa infrastruktury przystankowej, - budowa/wydłużenie zatok w tym będących przystankami integrującymi autobusy w ramach POSI, - zakup multimedialnych wiat przystankowych, z informacją - multimedialne tablice informacyjne; - instalacja nowoczesnych parkomatów na istniejących i nowych płatnych parkingach wraz z inteligentnym mobilnym oprogramowaniem i zasilaniem, zapewniającym interoperacyjność między istniejącymi i planowanymi e-usługami oraz kompatybilność z wdrożoną kartą miejską; Zastosowane rozwiązania techniczne zapewnią szerokie możliwości związane zarówno z identyfikacją użytkowników, nowoczesnymi formami płatności; w wyniku przeprowadzenia projektu stworzona zostanie możliwość mobilna płatności oraz kartami płatniczymi. - wdrażanie systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej <p>Projekt obejmuje m.in. wprowadzenie systemu automatycznej komunikacji z autobusem w celu zapewnienia informacji o odjazdach autobusów w czasie rzeczywistym, zakup i montaż tablic świetlnych na przystankach, zakup i montaż tablic świetlnych pokazujących przebieg trasy w czasie rzeczywistym wewnątrz autobusów oraz wyposażenie wiat w system informacji pasażerskiej w oparciu o kody QR);</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa w Pile zintegrowanych systemów zarządzania, m. in. ruchem, oświetleniem, monitoringiem w tworzonego Centrum Smart City. 	2016-2020	4 000 000	Środki własne, dotacje UE	RFE/ ZDiZ, GKM, BP, SM, MZK, PU, A	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych (szt.) - liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (szt.) - długość dróg dla rowerów (km) - liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych (szt.), - ograniczenie zużycia energii (MWh/rok), - ograniczenie emisji (CO₂ Mg/rok)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
41	Rozwój miejskiego zbiorowego transportu niskoemisyjnego wraz z systemem zarządzania komunikacją miejską w Pile.		<p>Przedmiotem projektu jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup autobusów niskopodłogowych autobusów dla komunikacji miejskiej w Pile, spełniających normę Euro 6 w zakresie emisji substancji niebezpiecznych; autobusy będą wyposażone w niezbędne urządzenia do współpracy z SDIP (np. komputery pokładowe, GPS); - zaprojektowanie Systemu Dynamicznej Informacji Pasażerskiej (SDIP) i etapowe jego wdrażanie; SDIP będzie systemem otwartym dla innych przewoźników; - przebudowa miejsc przystankowych/ przesiadkowych integrujących różne formy transportu np. na ul. 1 Maja/Buczka wraz multimedialnymi wiatami przystankowymi wykorzystującymi OZE; - dostawa i montaż infokiosków z informacją o m.in. komunikacji miejskiej; - wykonanie nowoczesnego stanowiska inżyniera ruchu w siedzibie MZK; - działania informacyjno – promocyjne dot. transportu publicznego. 	2016-2020	24 000 000	Środki własne fundusze UE	RFE/ MZK, GKM, BP	<ul style="list-style-type: none"> -liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej (szt.), - liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych (szt.), -ograniczenie zużycia energii MWh/rok, - ograniczenie emisji CO2 Mg/rok
42	Wspieranie działań na rzecz poprawy infrastruktury kolejowej oraz budowy dróg ekspresowych S10 i S 11.	1.2.5. Działania na rzecz poprawy infrastruktury kolejowej i drogowej, w tym budowy S10 i S11.	Wspieranie działań na rzecz poprawy infrastruktury kolejowej oraz budowy dróg ekspresowych S10 i S11, w celu poprawy dostępności komunikacyjnej północnej Wielkopolski. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP, PU, A	-
43	Przejęcie przez samorząd miasta lotniska powojkowego.	1.2.6. Uruchomienie i zagospodarowanie lotniska, w tym do wykorzystania komunikacyjnego.	Przejęcie przez Gminę Piła od Skarbu Państwa lotniska powojkowego, w formie darowizny.	2016-2018	-	-	GN	- powierzchnia przejętego lotniska (ha)
44	Uruchomienie lotniska GA (General Aviation), z zagospodarowaniem		Uruchomienie lotniska GA (General Aviation), z zagospodarowaniem terenu. Planowana realizacja do 2022 roku.	2018-2020	4 000 000	Środki własne, preferencyjne instrumenty finansowe	GN, PU, A, BP	<ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia zagospodarowanych terenów (ha), - liczba obiektów (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
45	Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia	1.3.1 Utworzenie strefy przemysłowej Piła południowo – wschodnia: - kontynuacja realizacji projektu „Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia”; - dalszy rozwój Pomorskiej SSE Podstrefa Piła.	<u>Realizacja w pierwszej kolejności:</u> Ten etap obejmuje przebudowę i rozbudowę istniejącej ulicy Wawelskiej (m.in. jezdnia przystosowana do ruchu ciężkiego wraz z odwodnieniem, oświetleniem, chodnikami i ciągiem pieszo-rowerowym, zieleń), budowę infrastruktury i dróg wewnętrznych (m.in. jezdnie, chodniki, ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie uliczne kanał technologiczny dla przyszłej infrastruktury kablowej), budowę drogi dojazdowej do nieruchomości po stronie wschodniej od obecnego przebiegu drogi krajowej nr 11 (m.in. jezdnia z chodnikiem, ścieżką rowerową, odwodnieniem, oświetleniem ulicznym), przebudowę i rozbudowę ul. Magazynowej (m.in. jezdnia z chodnikiem, ciągiem pieszo – rowerowym, odwodnieniem, oświetleniem ulicznym, zieleń). Realizacja kolejnych elementów uzależniona od posiadanych i/lub pozyskanych środków finansowych zewnętrznych: • <u>Rejon ul. Walki Młodych</u> Przebudowa i rozbudowa istniejącej ulicy Walki Młodych (m.in. jezdnia przystosowanej do ruchu ciężkiego wraz z odwodnieniem, oświetleniem, chodnikami i ciągiem pieszo-rowerowym, zatoki autobusowe, wiaty i zieleń przyuliczna), budowa wewnętrznego układu drogowego na terenach przemysłowych zapewniającego obsługę komunikacyjną (m.in. jezdnie, chodniki, ścieżki rowerowe, oświetlenie uliczne, kanały technologiczne dla umieszczenia w nich infrastruktury kablowej oraz budowa sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, wyposażonej w podczyszczalnię z wylotem do rz. Gwdy), budowa przeprawy obiektem inżynierskim przez tory trasy kolejowej Piła-Poznań, modernizacja (przebudowa i rozbudowa) drogi gminnej wraz ze skrzyżowaniem z drogą powiatową nr 1229P – ul. Na Leszkowie. • <u>Rejon ul. Przemysłowej</u> Rewitalizacji obszarów przemysłowych i powojkowych na terenie miasta Piły – rozwój strefy przemysłowej Piła południowo-wschodnia w rejonie ulic Przemysłowej, Ceramicznej, Jastrzębiej, Wapiennej. Rozwojowi strefy przemysłowej Piła południowo – wschodnia towarzyszyć będzie kontynuacja działań związanych z rozwojem SSE oraz lokowaniem na jej terenie kolejnych przedsiębiorstw.	2016-2020	83 300 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	RFE/ PU, GN, GKM, MWiK, MEC, IP	- długość dróg (km) - długość dróg dla rowerów (km) - długości sieci wodociągowej (km) - długość kanalizacji sanitarnej (km) - długość kanalizacji deszczowej (km) - liczba punktów świetlnych (szt.) - powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
46	Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych w rejonie ul. Krzywej – Długosza	1.3.2 Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych.	Rewitalizacja rejonu ulic Długosza i Krzywej w Pile w celu poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej . Realizacja etapowa projektu podniesie atrakcyjność inwestycyjną miasta w tym rejonie oraz powiększy ofertę nieruchomości dla przedsiębiorców.	2016-2020	4 700 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	RFE/ PU, GN, ZDiZ, GKM, MWiK, MEC	- powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)
47	Przygotowanie terenów okołolotniskowych do lokowania i prowadzenia działalności gospodarczej	1.3.3. Zagospodarowanie terenów wokół lotniska.	Działania na rzecz przygotowania terenów okołolotniskowych do lokowania i prowadzenia działalności gospodarczej - I etap. Realizacja projektu podniesie atrakcyjność inwestycyjną miasta oraz powiększy ofertę nieruchomości dla przedsiębiorców.	2018-2020		Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	GN /PU , A, GKM , MWiK, MEC ZDiZ	- powierzchnia terenów pod funkcje działalności gospodarczej (ha)
48	Kontynuacja prowadzonych działań w zakresie preferencyjnych stawek podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców.	2.1.1. Stosowanie instrumentów finansowych wspierających prowadzenie działalności gospodarczej w Pile	Stosowanie preferencyjnych stawek podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców działających na terenie miasta Piły, zwiększających atrakcyjność prowadzenia działalności gospodarczej w Pile. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	WF	-liczba podmiotów gospodarczych w systemie REGON (szt.) -przyrost opodatowanej powierzchni przeznaczonej pod działalność gospodarczą (m ²)
49	Kontynuacja prowadzonych działań w zakresie ulg w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców.		Stosowanie ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców inwestujących na terenie miasta Piły, zwiększających atrakcyjność prowadzenia działalności gospodarczej w Pile. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	WF	- liczba przedsiębiorców korzystających z ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości (szt.)
50	Wspieranie młodego biznesu poprzez działanie Piłskiego Inkubatora Przedsiębiorczości i jego rozwój.	2.1.2 Wspieranie i prowadzenie działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości.	Oferowanie w jednym miejscu wszystkich usług niezbędnych dla prowadzenia i rozwijania przedsiębiorstw, składające się na komplementarny system kompleksowej obsługi przedsiębiorcy. Oprócz wynajmu powierzchni oferuje usługi wsparcia biznesu takie jak wirtualne biuro, doradztwo, szkolenia. W trybie ciągłym.	2016-2020	1 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	IP	- liczba przedsiębiorców działających w inkubatorze (szt.) - liczba przedsiębiorców korzystających z usług inkubatora (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordinator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
51	Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej absolwentów szkół wyższych w zakresie samozatrudnienia, głównie w obszarze inteligentnych specjalizacji.		Wspieranie działań mających na celu aktywizację zawodową absolwentów szkół wyższych zwłaszcza w obszarach inteligentnych specjalizacji m.in. poprzez współpracę z uczelniami i pracodawcami, organizację targów pracy. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	IP	-liczba projektów (szt.) - liczba studentów/ absolwentów korzystających z usług inkubatora (szt.)
52	Wdrażanie sprawdzonych oraz innowacyjnych rozwiązań pobudzających przedsiębiorczość.		Działania wspierające wdrażanie sprawdzonych i innowacyjnych rozwiązań pobudzających przedsiębiorczość. Informacja i promocja. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	IP, Tarpil	-liczba projektów (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
53	Wspieranie i prowadzenie działań aktywizujących zawodowo osoby zagrożone wykluczeniem, w szczególności defaworyzowane na rynku pracy.		<p>W ramach integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej projekt obejmował będzie następujące instrumenty aktywizacji:</p> <p>a) zawodowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo zawodowe - warsztaty aktywizacji zawodowej - realizacja prac społecznie użytecznych <p>b) edukacyjnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe <p>c) zdrowotnej</p> <ul style="list-style-type: none"> - program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowany w porozumieniu z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Rozwiązywania Problemów Przemocy w Rodzinie - wsparcie psychologiczne dla osób dotkniętych przemocą - terapia psychologiczna, rodzinna, psychospołeczna dla osób lub rodzin <p>d) społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - treningi kompetencji i umiejętności społecznych - poradnictwo prawne i obywatelskie - mediacje rodzinne - asysta rodzinna - praca socjalna - realizacja Programu Aktywizacja i Integracja w oparciu o ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w porozumieniu z Powiatowymi Urzędami Pracy - usługi wspierające animację lokalną - zatrudnienie lidera klubu integracji społecznej <p>e) działania o charakterze środowiskowym</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie i inspirowanie udziału w spotkaniach, w szczególności o charakterze integracyjnym, edukacyjnym i kulturalnym np. cykl zajęć pt. "Celebруем święta" - wspólna organizacja spotkań uczestników projektu z rodzinami obejmująca przygotowanie programu, scenariusza, poczęstunku, konkursów dla dzieci, dekoracji itp. W trybie ciągłym. 	2016-2020	3 500 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	MOPS/ OPIRPA, SOZK, SSNH, SSZPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu (osoby) - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu (osoby) - liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu, łącznie z pracującymi na własny rachunek (osoby)
54	Wpieranie rozwoju spółdzielni socjalnych osób prawnych, utworzonych z udziałem samorządu miasta Piły.	2.1.3 Działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości społecznej.	Działania wspierające rozwój spółdzielni socjalnych osób prawnych utworzonych z udziałem Gminy Piła m.in. poprzez wsparcie merytoryczne, organizacyjne, działania promocyjne. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	SOZK, SSNH, SSZP	-

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
55	Wspieranie działań mających na celu wykorzystanie potencjału seniorów do kształcenia zawodowego, w szczególności w zakresie obecnych i przyszłych regionalnych inteligentnych specjalizacji.	2.1.4. Działania mające na celu aktywizację zawodową i wykorzystanie potencjału seniorów.	Działania wspierające inicjatywy mające na celu wykorzystanie potencjału seniorów do kształcenia zawodowego, w szczególności w zakresie obecnych i przyszłych regionalnych inteligentnych specjalizacji. Współpraca z uczelniami, samorządami gospodarczymi i przedsiębiorcami. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	IP	-liczba projektów (szt.)
56	Udział jednostek samorządu miasta Piły w monitoringu i badaniach dot. potrzeb rynku pracy.	2.2.1 Współdziałanie w definiowaniu potrzeb kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oczekiwanych przez lokalny i regionalny rynek pracy.	Udział w monitoringu i badaniach dotyczących potrzeb rynku pracy. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	IP, BP	-
57	Wspieranie uczelni, szkół i innych placówek oświatowych podejmujących kształcenie w zakresie wskazanych przez lokalny i regionalny rynek pracy potrzeb kształcenia.		Działania wspierające uczelnie, szkoły i inne placówki oświatowe podejmujące kształcenie w zakresie potrzeb kształcenia wskazanych przez lokalny i regionalny rynek pracy. Współpraca z samorządami gospodarczymi i przedsiębiorcami. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	OKS, IP, BP	-
58	Wspieranie rozwoju szkół wyższych	2.2.2 Działania wspierające akademickość Piły.	Działania wspierające rozwój szkół wyższych, w tym: przyciąganie kadry naukowej, wspieranie i aktywizacja studentów, preferencyjne warunki dla młodych naukowców. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	OKS, IP, BP	-
59	Wspieranie wydarzeń uczelnianych i studenckich o charakterze ponadlokalnym.		Wspieranie wydarzeń uczelnianych i studenckich o charakterze ponadlokalnym, a także działań integrujących środowiska akademickie. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	OKS, BP	- liczba wydarzeń (szt.)
60	Działania na rzecz tworzenia klas o kierunkach zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy.	2.2.3. Wspieranie rozwoju szkolnictwa zawodowego	Działania na rzecz tworzenia klas o kierunkach zawodowych dostosowanych do potrzeb lokalnego rynku pracy, w tym klas patronackich. Współpraca z samorządami gospodarczymi i przedsiębiorcami, szkołami zawodowymi. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP, OKS, IP	-
61	Wspieranie kształcenia zawodowego w systemie dualnym.		Wspieranie kształcenia zawodowego w systemie dualnym. Współpraca z uczelniami wyższymi, szkołami zawodowymi, samorządami gospodarczymi i przedsiębiorcami. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP, OKS, IP	-

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
62	Działania na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców, w tym wspieranie rozwoju oferty i wysokiej jakości usług podstawowych dla mieszkańców.	2.3.1 Budowanie wizerunku miasta typu Slow/Smart City (miasta, w którym dobrze się żyje).	Działania na rzecz podnoszenia jakości życia mieszkańców, w tym wspieranie rozwoju oferty, dostępności i wysokiej jakości usług podstawowych. Konieczne jest objęcie działaniami jak najszerszego spektrum obszarów życia, w tym usług: edukacji, kultury, rekreacji i sportu, pomocy społecznej i zdrowia, komunikacji publicznej, bezpieczeństwa, podnoszenia jakości i standardu usług administracji oraz usług świadczonych z zakresu zabezpieczenia potrzeb bytowych mieszkańców (np. mieszkania, woda, ścieki, gospodarka odpadami – zbieranie, składowanie i zagospodarowanie odpadów). Realizacja działań w poszczególnych obszarach prowadzona będzie przez właściwe merytorycznie jednostki i spółki miejskie, a także przez podmioty, którym powierzono realizację zadań własnych gminy. Ich efektywność wymaga również współpracy samorządu miasta Piły z innymi samorządami oraz jednostkami administracji rządowej. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP/Jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-
63	Kształtowanie i rozwój oferty usług wyższego rzędu dla mieszkańców Piły i subregionu, w tym wykorzystującej lokalne dziedzictwo kulturowe.		Miasto Piła jako ośrodek subregionalny Wielkopolski posiada infrastrukturę i potencjał w zakresie świadczenia usług publicznych oraz usług wyższego rzędu. Jest głównym ośrodkiem gospodarczym, akademickim, finansowym i handlowym subregionu. Posiada predyspozycje do rozwoju usług wyższego rzędu, w tym w szczególności kulturalnych i edukacyjnych, turystycznych, sportowych, z zakresu ochrony zdrowia, naukowych i badawczo – rozwojowych, administracyjnych. Prowadzone będą działania zapewniające rozwój oferty usług wyższego rzędu dla mieszkańców Piły i subregionu. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	PU/ Jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-
64	Działania na rzecz podnoszenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców miasta i regionu.		Jakość życia mieszkańców uzależniona jest od możliwości bezpiecznego funkcjonowania. Dlatego też konieczna jest kontynuacja działań na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa wśród mieszkańców miasta i regionu, przekładająca się na wzrost poczucia bezpieczeństwa. Ich efektywność wymaga współpracy jednostek samorządu miasta Piły z jednostkami służb porządkowych i ratownictwa, z innymi samorządami oraz jednostkami administracji rządowej. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	SM/ służby porządkowe i ratownicze, inne podmioty	-

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
65	Promocja Piły jako miasta o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej, bezpiecznego, o dobrze funkcjonującym wewnętrznym układzie komunikacyjnym, infrastrukturą miejską, z dobrym stanem środowiska przyrodniczego - co pozytywnie wpływa na jakość życia w mieście, z usługami komunalnymi i publicznymi świadczonymi na wysokim poziomie.		Promocja Piły jako miasta o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej, bezpiecznego, o dobrze funkcjonującym wewnętrznym układzie komunikacyjnym, infrastrukturą miejską, z dobrym stanem środowiska przyrodniczego - co pozytywnie wpływa na jakość życia w mieście, z usługami komunalnymi i publicznymi świadczonymi na wysokim poziomie. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP/Jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-liczba mieszkańców miasta (osoby) - liczba osób w wieku produkcyjnym (osoby), - udział osób w wieku produkcyjnym, w ogólnej liczbie mieszkańców (%)
66	Inwestycje w budownictwo mieszkaniowe komunalne.	2.3.2. Zwiększenie zasobu mieszkań komunalnych oraz mieszkań na wynajem.	Zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych lokalnej społeczności jest jednym z podstawowych zadań własnych gminy. W celu jego pełnej realizacji konieczny jest rozwój infrastruktury mieszkaniowej, w tym zwiększenie zasobu budownictwa komunalnego i podniesienie jakości posiadanej substancji mieszkaniowej. <u>I etap</u> Realizacja, z finansowaniem uzyskanym z Funduszu Dopląt, inwestycji pn. Zespół zabudowy mieszkaniowej Nr 2 przy ul. gen. Andersa – II i III etap, łącznie 69 mieszkań. Poza tym prace modernizacyjne i remontowe w posiadanych zasobach, w celu wyodrębniania z zasobu komunalnego mieszkań do wynajmu.	2016-2020	10 300 000	Środki własne, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe	GKM/ PTBS, MZGM	- liczba budynków mieszkalnych (szt.), - liczba mieszkań (szt.)
67	Dalszy rozwój budownictwa mieszkaniowego na wynajem, realizowanego przez Piłskie TBS.		Kompleksowa realizacja budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego z niezbędną infrastrukturą i zagospodarowaniem terenu: przyłącza, tereny zielone, plac zabaw i rekreacji, ciągi piesze i drogi wewnętrzne, miejsca postojowe.	2019-2020	4 000 000	Środki własne, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe	PTBS	- liczba budynków mieszkalnych (szt.), - liczba mieszkań (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
68	Tworzenie i wdrażanie instrumentów gminnych ułatwiających dostęp ludziom młodym do mieszkania na wynajem.	2.3.3. Stosowanie instrumentów wspierających rozwój mieszkalnictwa na terenie miasta Piły.	Ograniczone możliwości ludzi młodych do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych stanowią dla nich podstawową barierę rozwojową. Jest to również ograniczenie dla pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem w Pile specjalistycznej kadry, potrzebującej mieszkania w Pile. Celem minimalizacji tych ograniczeń planowane jest wypracowanie i wdrożenie systemu zachęt/programów, dla kadry naukowej, specjalistów, przedstawicieli i pracowników firm lokujących swoje inwestycje na terenie miasta, do zamieszkania w Pile. Tworzone i wdrażane instrumenty mają wpływać na powstanie nowych miejsc pracy, ułatwiając pracodawcom rozwój poprzez dostęp pracowników do mieszkania na wynajem. <u>1 etap</u> „Mieszkanie na start” - wdrożenie i realizacja programu wsparcia w zakresie tworzenia miejsc pracy i pozyskiwania specjalistycznej kadry. W latach 2016 – 2018 dostępnych w ramach programu ma być 60 mieszkań, zlokalizowanych w Zespole zabudowy mieszkaniowej Nr 2 przy ul. gen. Andersa. Projekt realizowany w trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	GKM/ PTBS, MZGM	- liczba pracodawców (szt.) - liczba mieszkań (szt.) - liczba gospodarstw domowych (szt.)
69	Działania na rzecz podniesienia rangi miasta Piły, w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz stworzenia korzystniejszych warunków funkcjonowania i rozwoju miasta.	2.3.4. Podniesienie statusu administracyjnego miasta Piły, do rangi miasta na prawach powiatu.	Podniesienie statusu administracyjnego dałoby możliwości szybszego rozwoju miasta Piły. Samorząd mógłby efektywniej wpływać na rozwój miasta w każdej dziedzinie, scalając jednocześnie instytucje i przepływ środków finansowych. Spójny system zarządzania i finansowania sfer sektora publicznego da możliwość stworzenia bardziej spójnej oferty edukacyjnej, kulturalnej, sportowej czy zdrowotnej oraz zapewnienia większego bezpieczeństwa mieszkańców. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	BP	-
70	Kontynuacja działań związanych z budżetem obywatelskim.	2.4.1 Wspieranie edukacji i wydarzeń edukacyjnych na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.	Projekt integruje lokalną społeczność, aktywizuje mieszkańców, buduje lokalne więzi i współodpowiedzialność za funkcjonowanie miasta. Zapewnia uczestnictwo mieszkańców Piły w projektowaniu części lokalnych wydatków.	2016-2020	15 000 000	Środki własne	BP/ZDiZ	- roczna wysokość budżetu obywatelskiego (zł) - liczba zgłoszonych zadań (szt.) -liczba zrealizowanych zadań (szt.)
71	Wsparcie i prowadzenia działań edukacyjnych, doradczych i integrujących dla organizacji pozarządowych.	2.4.2 Wspieranie aktywności organizacji pozarządowych.	Wsparcie działań edukacyjnych i doradczych dla organizacji pozarządowych m.in. poprzez zamieszczanie na stronie internetowej miasta informacji dotyczących organizowanych szkoleń, konferencji, spotkań doradczych, możliwości uzyskania wsparcia finansowego z innych źródeł niż budżet miasta. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne , dotacje UE, dotacje krajowe	RFE/MOPS, OPIRPA, BP, OKS, GKM, SOZK	-liczba działań (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
72	Rozwój systemu informacji i komunikacji z organizacjami pozarządowymi.		Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności , w tym poprzez informacje na stronie internetowej miasta oraz portalu www.konsultacjespoleczne.pila.pl . Bieżące kontakty i wymiana informacji. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	RFE/MOPS, OPiRPA, BP, OKS, GKM, SOZK	-
73	Prowadzenie bazy organizacji pozarządowych.		Prowadzenie i aktualizacja zamieszczonej na stronie internetowej miasta bazy organizacji pozarządowych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	RFE	- liczba organizacji pozarządowych (szt.)
74	Współpraca w ramach realizacji programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.		Realizacja przez organizacje pozarządowe zadań publicznych w ramach rocznych i wieloletnich programów współpracy miasta Piły z organizacjami pozarządowymi.	2016-2020	8 500 000	Środki własne	RFE/ MOPS, OPiRPA, BP, OKS, GKM, SOZK	- liczba zawartych umów (szt.), - roczny koszt zrealizowanych zadań (zł)
75	Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej na rzecz aktywnej integracji osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem.	2.4.3. Integracja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym.	Celem projektu jest wzrost szans na rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym. Planowane działania: - poradnictwo zawodowe, warsztaty aktywizacyjne, realizacja Programu Aktywizacja i Integracja (w tym prace społecznie użyteczne), - szkolenia zawodowe, - wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, - treningi kompetencji i umiejętności społecznych, poradnictwo prawne i obywatelskie, - usługi wspierające animację lokalną, zajęcia integracyjne, - mieszkania treningowe, wspierane/wspomagane . W trybie ciągłym.	2016-2020	3 060 000	Środki własne , dotacje UE, dotacje krajowe	MOPS/OPiRP, SOZK	- liczba osób, które podniosły kompetencje zawodowe i społeczne (os.) - liczba osób objętych wsparciem (os.) - liczba osób korzystających z zajęć aktywizacyjnych (os.)
76	Działania spółdzielni socjalnych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym.		Celem projektu jest aktywizacja osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym a także stworzenie im miejsc pracy w spółdzielniach socjalnych. Wzrost szans na rynku pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym. W trybie ciągłym.	2016-2020	590 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	SOZK/SSZP, SSNH	- liczba osób, które podniosły kompetencje zawodowe i społeczne (os.) - liczba osób objętych wsparciem (os.)
77	Działania aktywizujące realizowane na podstawie opracowanych programów i projektów skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.		Aktywizacja i integracja zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym, w tym wsparcie psychologiczne i pedagogiczne, poradnictwo prawne i obywatelskie, treningi kompetencji i umiejętności społecznych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne , dotacje krajowe	SOZK/ MOPS, OPiRPA, SSNH, SSZP	-liczba działań (szt.) - liczba osób objętych wsparciem (os.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
78	Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej aktywizujące i integrujące środowiska seniorskie.	2.4.4. Działania integrujące i aktywizujące środowiska seniorskie.	Działalność aktywizacyjna Centrum Aktywizacji Osób Starszych i Niepełnosprawnych przy ul. Bohaterów Stalingradu w Pile. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne , dotacje UE, dotacje krajowe	MOPS	- liczba osób korzystających z zajęć aktywizacyjnych (os.)
79	Działania Regionalnego Centrum Kultury Fabryka Emocji aktywizujące i integrujące środowiska seniorskie.		Działalność aktywizacyjna Klubu Seniora Zacisze działającego w ramach RCK Fabryka Emocji. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne , dotacje UE, dotacje krajowe	RCK, OKS	- liczba osób korzystających z zajęć aktywizacyjnych (os.)
80	Stworzenie platformy współpracy w oparciu o samorządy gospodarcze.	3.1.1 Wzmocnienie współdziałania na linii: edukacja-biznes-samorząd, poprzez działania promocyjne i powiązanie kształcenia z praktyką w sferze biznesu.	Celem projektu jest utworzenie platformy współpracy w oparciu o samorządy gospodarcze. Zakłada się wspieranie rozwoju współpracy i wspólnych przedsięwzięć przedsiębiorców/ samorządów gospodarczych – uczelni wyższych/ szkół zawodowych – instytucji otoczenia biznesu/samorządu. Projekt służyć ma rozwojowi rynku pracy, w kierunkach oczekiwanych przez gospodarkę oraz w oparciu o potencjał szkół wyższych, rozwojowi innowacyjnych i inteligentnych specjalizacji w regionie. W trybie ciągłym.	2016-2018	-	-	IP/ BP, samorządy gospodarcze, uczelnie wyższe i szkoły zawodowe	-
81	Działania na rzecz utworzenia regionalnego ośrodka B+R+I świadczącego usługi dla biznesu.	3.1.2. Wsparcie dla tworzenia, wykorzystania i wdrażania rozwiązań z zakresu innowacji	Działania wspierające na rzecz utworzenia Regionalnego Centrum Innowacji (RCIPW), które będzie zajmowało się wdrażaniem transferu wiedzy i innowacji do przedsiębiorstw. Lokalizacja Centrum w PWSZ w Pile pozwoli skupić w jednym miejscu ośrodki doradcze oraz dedykowane dla potrzeb przedsiębiorstw, techniczne i technologiczne laboratoria badawcze związane z inteligentnymi specjalizacjami regionu. Projekt oczekiwany przez środowisko akademickie w Pile. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	IP/BP, uczelnie wyższe, samorządy gospodarcze	-
82	Promocja miasta i marki miasta w kraju i zagranicą – w tym: wystawy, targi, misje.	3.2.1. Budowa wizerunku zewnętrznego miasta Piły i zarządzanie marką miasta.	Promocja miasta i marki miasta w kraju i zagranicą w tym: wystawy, targi, misje, wydawnictwa, imprezy promocyjne, produkty multimedialne. Promocja miasta z wykorzystaniem instrumentu lokowania produktu. Współpraca z innymi samorządami, w tym gospodarczymi, związkami gmin, miastami partnerskimi, instytucjami kultury. Realizacja w trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne , dotacje UE, dotacje krajowe	BP/ jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-liczba wydarzeń (szt.)
83	Promocja wiodących i oczekiwanych branż regionu.	3.2.2.Promocja miasta i regionu.	Promocja wiodących i oczekiwanych branż regionu w tym: wystawy, targi, misje, wydawnictwa, imprezy promocyjne, produkty multimedialne. Współpraca z przedsiębiorcami, instytucjami otoczenia biznesu i agencjami rządowymi typu PAliIZ, izby przemysłowo – handlowe, samorządy gospodarcze, związki samorządowe. Realizacja w trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne , dotacje UE, dotacje krajowe	BP/ IP, jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-liczba wydarzeń (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
84	Kształtowanie i rozwijanie oferty gospodarczej, turystycznej oraz kulturalnej Piły.		Promocja miasta i regionu poprzez kształtowanie i rozwijanie oferty gospodarczej, turystycznej oraz kulturalnej Piły. Współpraca z podmiotami/organizacjami branżowymi, innymi samorządami, w tym gospodarczymi, związkami gmin, miastami partnerskimi, instytucjami kultury, organizacjami turystycznymi. Realizacja w trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	BP/ IP, jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-liczba wydarzeń (szt.)
85	Wsparcie procesu tworzenia produktów turystycznych miasta Piły i regionu.		Promocja poprzez wsparcie procesu tworzenia produktów turystycznych miasta Piły i regionu. Realizacja w trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	BP/ jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-liczba wydarzeń (szt.)
86	Wspieranie rozwoju i promocja wiodących produktów miasta o charakterze ponadregionalnym, promujących markę miasta i regionu.		Wspieranie rozwoju i promocja wiodących produktów miasta o charakterze ponadregionalnym, promujących markę miasta i regionu w tym: wystawy, targi, misje, wydawnictwa, imprezy promocyjne, produkty multimedialne. Promocja miasta z wykorzystaniem instrumentu lokowania produktu. Realizacja w trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	BP/ jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-liczba wydarzeń (szt.)
87	Tworzenie baz danych, analizy, udział w pracach badawczych	3.2.3. Monitorowanie sytuacji gospodarczej w mieście i regionie.	Zbieranie, analizowanie danych statystycznych oraz udział w pracach badawczych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-		BP, RFE	-
88	Organizacja i wsparcie dla przedsięwzięć integrujących społeczność, budujących więzi społeczne.	3.3.1. Kształtowanie tożsamości lokalnej i regionalnej.	Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców i ich udziału w kreowaniu polityki lokalnej. Pozwala to na budowanie relacji i więzi społecznych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	Muzeum, RCK, OKS, BP, MiPBP, inne podmioty	-liczba wydarzeń (szt.)
89	Działania na rzecz edukacji z zakresu historii oraz kultury miasta i regionu.		Działalność oświatowo-edukacyjna przybliżająca odbiorcom historię i kulturę miasta oraz regionu przy wykorzystaniu różnego rodzaju instrumentów np. zbiorów muzealnych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	Muzeum, RCK, OKS, BP, MiPBP, inne podmioty	-liczba wydarzeń (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
90	Wspieranie i organizacja przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców.		Współpraca samorządu z mieszkańcami miasta mająca na celu zaangażowanie mieszkańców w realizację zadań i inicjatyw publicznych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	BP, OKS, RCK, MOSiR, Aquqpil, inne jednostki i spółki miejskie	- liczba działań (szt.)
91	Zwiększenie dostępności do działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	3.3.2 Monitoring i dostosowanie polityki społecznej do realnych potrzeb.	Celem projektu jest zwiększenie oddziaływań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania m.in.: - propagowanie konieczności podejmowania działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, (ulotki informacyjne, plakaty), - poradnictwo psychologiczne dla ofiar i sprawców przemocy, - program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy, - działania edukacyjne dla osób pracujących z rodziną z problemem przemocy. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	SOZK/MOPS, OPIRPA, MOSiR, OKS, JO, RCK	- liczba osób objętych poradnictwem psychologicznym (os.), - liczba sprawców przemocy, którzy zrealizowali program korekcyjno-edukacyjny (os.), - liczba osób pracujących z rodziną z problemem przemocy, którzy ukończyli działania edukacyjne (os.)
92	Rozwój usług na rzecz włączenia społecznego.		Zakłada się stosowanie zindywidualizowanych usług społecznych w celu lepszego wykorzystania potencjałów poszczególnych osób i grup zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Planowane w projekcie działania nakierowane będą szczególnie na umożliwienie zdobycia umiejętności społecznych. Realizacja działań przyczyni się do wzrostu liczby osób objętych wsparciem, zapewni wyrównywanie deficytów wynikających z braku dostępu do podstawowych dóbr i usług społecznych, stworzy możliwości aktywizacji osób objętych projektem. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe,	SOZK/MOPS, OPIRPA	- liczba osób objętych wsparciem (os.)
93	Wsparcie budowy hospicjum w Pile, w celu zwiększenia dostępu do opieki geriatrycznej, paliatywnej i długoterminowej.	3.3.3 Działania wspierające rozwój infrastruktury zapewniającej zwiększenie dostępu do usług dla osób starszych,	Działania wspierające budowę hospicjum w Pile. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	SOZK	-

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
94	Wsparcie budowy infrastruktury mieszkaniowej z usługami towarzyszącymi dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych	chorych i niepełnosprawnych	Działania wspierające budowę mieszkań z usługami towarzyszącymi dla osób starszych, chorych i niepełnosprawnych np. w partnerstwie publiczno-prywatnym. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	GN/SOZK, PU, A, MOPS	-
95	Likwidacja barier architektonicznych.		Działania mające na celu likwidację barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne	ZDiZ, MZGM/ jednostki i spółki miejskie, inne podmioty	-liczba obiektów (szt.)
96	Ułatwienie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych mieszkańców Piłskiego OSi.	3.3.4. Wspieranie rozwoju usług społecznych i zdrowotnych dla mieszkańców Piły i regionu.	Rozwijanie profilaktyki zdrowotnej głównych problemów zdrowotnych i chorób cywilizacyjnych i ułatwienie dostępu do usług społecznych, szczepienia profilaktyczne (np. przeciwko HPV). W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	SOZK, MOPS, OKS, JO	- liczba działań (szt.) - liczba osób objętych profilaktyką (os.)
97	Wsparcie rozwoju specjalistycznych usług medycznych.		Działania wspierające rozwój specjalistycznych usług medycznych, w zakresie np. onkologii (m.in. budowa ośrodka radioterapii w Pile przy szpitalu specjalistycznym), geriatry, rehabilitacji, opieki nad osobami niesamodzielnymi.	2016-2020	1 640 000	Środki własne	RFE, SOZK, MOPS	
98	Rozwój usług e-administracji.	3.3.5. Wsparcie rozwoju społeczeństwa informacyjnego.	Zwiększenie zakresu usług e-administracji i ich dostępności. Wsparcie cyfryzacji procesów w administracji m.in. przedsięwzięcia dotyczące: upowszechniania standardów wymiany elektronicznej, rozwoju infrastruktury informatycznej, tworzenia, rozwijania oraz udostępniania baz danych, rozwiązań technicznych, poprawy efektywności zarządzania i upowszechniania komunikacji elektronicznej w instytucjach publicznych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	OP, AD/ jednostki i spółki miejskie	-liczba usług e-administracji - liczba użytkowników (os.)
99	Zwiększenie dostępu do Internetu np. poprzez Hot Spoty.		Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności mieszkańców do usług internetowych poprzez np. infokioski, mobilne aplikacje, systemy informacji miejskiej, Hot Spoty. W trybie ciągłym	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe	GKM/AD, SM, ZDiZ, inne jednostki i spółki miejskie	- liczba punktów dostępowych (szt.) - liczba aplikacji (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
100	Działania na rzecz rozwoju podnoszenia wiedzy i kompetencji partnerów społecznych, w obszarach współpracy z sektorem publicznym.	3.4.1. Podniesienie standardów zarządzania miastem.	Podejmowanie działań mających na celu podnoszenie wiedzy i kompetencji partnerów społecznych w dziedzinach współpracy z samorządem. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE	RFE/ jednostki i spółki miejskie	- liczba działań (szt.)
101	Działania na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i kompetencji kadr sektora usług publicznych .	3.4.2 Wzrost jakości świadczenia usług publicznych.	Podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji kadr poprzez np. szkolenia, warsztaty tematyczne, wspieranie osób kontynuujących naukę, staże (krajowe i zagraniczne). W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE	OP/ jednostki i spółki miejskie	- liczba działań (szt.) - liczba uczestników(os.)
102	Wspieranie realizacji działań analityczno-badawczych stanowiących pomoc dla sfery publicznej, biznesu, edukacji.		Działania wspierające realizację projektów analityczno-badawczych stanowiących pomoc dla sfery publicznej, biznesu, edukacji. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	OP/ jednostki i spółki miejskie	- liczba działań (szt.)
103	Kreowanie polityki przestrzennego rozwoju miasta zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.	3.5.1. Zarządzanie miastem zgodnie z ideą Smart City i Slow City.	Kształtowanie w sposób zrównoważony polityki przestrzennego rozwoju miasta obejmujący uwarunkowania społeczne i gospodarcze oraz poszukiwanie optymalnych rozwiązań. Wykorzystanie potencjału miasta jako ośrodka pełniącego funkcje regionalne (rozwój usług wyższego rzędu). Kreowanie rozwoju miasta w powiązaniu z obszarem funkcjonalnym. W celu ochrony posiadanych zasobów i walorów środowiskowych , przy zapewnieniu potrzeb bytowych mieszkańców i wysokiej jakości świadczonych usług komunalnych, szczególną wagę należy przyłożyć do kreowania polityk w zakresie gospodarki odpadami (zagospodarowanie, zbiórka i składowanie odpadów). W trybie ciągłym.	2016-2020	-	-	PU, A, RFE/SM, GKM, GWDA, PRGOK Altwater, inne jednostki i spółki miejskie	-
104	Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań zapewniających lepsze funkcjonowanie miasta		Wdrażanie innowacyjnych rozwiązań przyczyniających się do wzrostu efektywności zarządzania miastem w poszczególnych obszarach np. transport, bezpieczeństwo, gospodarka komunalna, zaopatrzenie w media, administracja. Budowa innowacyjnych systemów informacji i zarządzania, wspierających funkcjonowanie miasta, w tym reagowanie na problemy. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	GKM, SM/ jednostki i spółki miejskie	- liczba zainstalowanych inteligentnych systemów (szt.)

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/realizacja	Wskaźniki realizacji
105	Kompleksowa modernizacja energetyczna i wdrażanie energooszczędnych technologii w obiektach użyteczności publicznej	3.5.2. Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Piłskim OSi.	Projekt obejmuje kompleksową termomodernizację obiektów ze zmianą sposobu ogrzewania na źródło niskoemisyjne. Projekt dotyczy m.in. : miejskich obiektów oświatowych, Klubu Seniora „Zacisze”, noclegowni dla matek z dziećmi i samotnych kobiet) przy al. Niepodległości, jadłodajni zlokalizowanej przy ul. Okólnej w Pile (okrągłak), miejskich obiektów sportowych np. modernizacja energetyczna aquaparku, Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Pantaleona Szumana w Pile.	2016-2020	18 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	OKS, SOZK/jednostki i spółki miejskie	- liczba obiektów (szt.) -ograniczenie zużycia energii MWh/rok, - ograniczenie emisji CO ₂ Mg/rok
106	Modernizacja energetyczna budynków wielorodzinnych Miejskiego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej.	3.5.3. Modernizacja energetyczna zasobów mieszkaniowych, w tym komunalnych na terenie miasta Piły, łącznie z wymianą infrastruktury na energooszczędną.	Modernizacja energetyczna budynków wielorodzinnych Miejskiego Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej. Realizacja uzależniona od możliwości finansowych miasta.	2016-2020	10 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	MZGM, GKM	- liczba obiektów (szt.) -ograniczenie zużycia energii MWh/rok, - ograniczenie emisji CO ₂ Mg/rok
107	Działania skierowane do mieszkańców, mające na celu ochronę środowiska (azbest, niska emisja, szamba).	3.5.4. Wsparcie usuwania zagrożeń wynikających z przestarzałych technologii budowlanych.	Kampanie edukacyjno – informacyjne skierowane do mieszkańców w celu pobudzenia zachowań proekologicznych m.in. usuwanie azbestu, likwidacja szamb, likwidacja pieców węglowych. W trybie ciągłym.	2016-2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe,	GKM	-liczba uczestników (os.)
107	Wspieranie działań na rzecz wdrażania i stosowania Odnawialnych Źródeł Energii, w tym budowy elektrowni fotowoltaicznej.	3.5.5.Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.	Odnawialne źródła energii stanowią alternatywę dla paliw kopalnych i przyczyniają się m.in. do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Podejmowanie działań wspierających wykorzystanie odnawialnych zasobów energii i wdrażanie OZE m.in. budowa instalacji wytwórczej energii elektrycznej opartej na ogniwach fotowoltaicznych przyczyni się do redukcji szkodliwych emisji zanieczyszczeń.	2016-2019	30 000 000	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	Fotowoltaika GKM	- liczba obiektów (szt.) -ograniczenie zużycia energii MWh/rok, - ograniczenie emisji CO ₂ Mg/rok

Lp.	Nazwa projektu	Zadanie	Opis projektu	Okres realizacji	Szacunkowe koszty (zł)	Źródła finansowania	Koordynator/ realizacja	Wskaźniki realizacji
108	Działania informacyjno- edukacyjno- promocyjne w zakresie propagowania niskiej emisji.	3.5.6. Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii.	Projekt obejmuje promowanie gospodarki niskoemisyjnej, planowanie energetyczne, zamówienia publiczne uwzględniające kryteria niskoemisyjności oraz zarządzanie zużyciem i zakupem energii w obiektach gminnych. W trybie ciągłym.	2016- 2020	-	Środki własne, dotacje UE, dotacje krajowe, preferencyjne instrumenty finansowe unijne i krajowe	GKM/ jednostki i miejskie spółki	-liczba działań (szt.)
Szacowane koszty projektów łącznie				514 570 000 zł				

8. System realizacji Programu

8.1 Wdrażanie Programu

Przyjęcie Programu z jednej strony zamyka proces jego opracowywania, z drugiej zaś rozpoczyna proces jej wdrażania. Skuteczność wdrażania zapisów Programu uzależnione będzie od podejmowanych działań implementacyjnych, od trzymania się procedur usprawniających jej realizację oraz od organizacji prac nad Programem, czyli podziału obszarów odpowiedzialności za realizację Programu pomiędzy struktury organizacyjne samorządu miasta Piły.

Dla powodzenia procesu wdrażania Programu należy przyjąć zasadę partnerstwa, czyli współpracę uczestników procesów rozwojowych oraz zasadę partycypacji społecznej, czyli prowadzenie dialogu społecznego pomiędzy różnymi podmiotami na terenie miasta i obszaru funkcjonalnego w zakresie wdrażania Programu rozwoju.

Skuteczność realizacji Programu i jego celów zapewnić będzie sprawny system oceny postępów wdrożeniowych, obejmujący:

- monitoring, czyli podsystem zbierania i selekcjonowania informacji,
- ewaluację, czyli podsystem oceny i interpretacji zgromadzonego materiału.

8.2 Monitoring

Stała obserwacja procesu wdrażania oraz efektów podejmowanych działań stanowi jeden z kluczowych elementów dla powodzenia całego procesu realizacji zamierzeń rozwojowych zdefiniowanych w misji i wizji miasta. Odpowiednio zaplanowany, właściwie wdrożony i sprawnie funkcjonujący system monitoringu jest podstawowym narzędziem pozyskania rzetelnych danych umożliwiających dokonanie oceny stopnia zaimplementowania zapisów Programu oraz warunkującym skuteczne zarządzanie procesem jej realizacji.

Proces monitorowania powinien polegać na systematycznym obserwowaniu zmian zachodzących w odniesieniu do celów wytyczonych w Programie. Zaleca się, aby monitoring prowadzony był jednocześnie na kilku płaszczyznach. Powinien dostarczać informacji na temat postępów w osiągnięciu przyjętych celów oraz umożliwić kwantyfikację efektów zrealizowanych projektów (zarówno efektów ekonomicznych jak i społecznych).

Realizacja poszczególnych projektów i całej strategii monitorowana będzie na poziomie wskaźników. Stopień ich osiągnięcia sprawdzany będzie w ramach prowadzonego cyklicznie monitoringu.

Do szczegółowych etapów monitoringu Programu należy zaliczyć:

- zbieranie danych i informacji (materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen),
- analizę danych i informacji - uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych oraz ich archiwizacja,
- przygotowywanie raportów - zestawienie otrzymanych danych w raporty,
- ocenę wyników - ocena porównawcza osiągniętych wyników z założeniami poszczególnych projektów, określenie stopnia wykonania przyjętych zapisów Programu,
- identyfikację odchyleń - ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami projektów,
- analizę przyczyn odchyleń - poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji,
- planowanie korekty.

Podstawowym celem monitoringu jest uzyskanie mierzalnych wyników progresji osiągnięcia celów Programu. Wymusza to opracowanie szeregu wskaźników agregujących na poziomie strategicznym wyniki działań podejmowanych na rzecz rozwoju miasta Piły w ramach opracowanego Programu.

WSKAŹNIKI REALIZACJI

CEL STRATEGICZNY 1. REGIONALNE CENTRUM GOSPODARCZE, ADMINISTRACYJNE, SPOŁECZNE, EDUKACYJNE, KULTURALNE I REKREACYJNE PÓŁNOCNEJ WIELKOPOLSKI – WYKORZYSTUJĄCE W SPOSÓB INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY ATUTY POŁOŻENIA I PRZESTRZENI.

Cel operacyjny	Wskaźnik	Jednostka
1.1 Kształtowanie przestrzeni miejskiej oraz atrakcyjnej oferty rekreacyjnej, bazującej na potencjale przyrodniczym, infrastrukturalnym oraz usługowym miasta oraz obszaru funkcjonalnego.	powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha
	otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich	m ²
	liczba obiektów	szt.
	liczba użytkowników	os.
	ograniczenie zużycia energii	Mwh/rok
	ograniczenie emisji CO ₂	Mg/rok
	długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej	km
	liczba punktów świetlnych	szt.
	liczba zbiorników retencyjnych	szt.
	długość magistralnej sieci wodociągowej	km
	liczba nowych ujęć wody	szt.
	liczba nowych podłączeń do sieci ciepłowniczej	szt.
	liczba zamontowanych kamer	szt.
	liczba wprowadzonych do użycia systemów monitorowania zagrożeń i systemów wczesnego ostrzegania	szt.
	powierzchnia zagospodarowanych terenów	ha
	liczba działek pod budownictwo mieszkaniowe	szt.
	powierzchnia działek pod budownictwo mieszkaniowe	ha
	długość dróg	km
	liczba zabytków objętych wsparciem	szt.
	liczba projektów	szt.
liczba instytucji kultury objętych wsparciem	szt.	
1.2 Rozwój i integracja powiązań komunikacyjnych w układzie lokalnym oraz regionalnym, w oparciu o zrównoważony i dobrze funkcjonujący wewnętrzny układ komunikacyjny miasta oraz	długość dróg	km
	długość dróg dla rowerów	km
	liczba miejsc parkingowych	szt.
	liczba punktów świetlnych	szt.

Cel operacyjny	Wskaźnik	Jednostka
oczekiwaną poprawę dostępności komunikacyjnej Piły w układzie regionalnym i krajowym.	liczba zainstalowanych inteligentnych systemów transportowych	szt.
	ograniczenie zużycia energii	(MWh/rok)
	ograniczenie emisji CO ₂	(Mg/rok)
	liczba wybudowanych zintegrowanych węzłów przesiadkowych	szt.
	liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.
	powierzchnia przejętego lotniska	ha
	powierzchnia zagospodarowanych terenów	ha
	liczba obiektów	szt.
1.3 Tworzenie terenów inwestycyjnych oraz rozwój infrastruktury terenów inwestycyjnych.	długość dróg	km
	długość dróg dla rowerów	km
	długość sieci wodociągowej	km
	długość kanalizacji sanitarnej	km
	długość kanalizacji deszczowej	km
	liczba punktów świetlnych	szt.
	powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha
	powierzchnia terenów pod funkcje działalności gospodarczej	ha

CEL STRATEGICZNY 2. MIASTO I REGION LUDZI AKTYWNYCH I KREATYWNYCH GOSPODARCZO ORAZ SPOŁĘCZNIE.

Cel operacyjny	Wskaźnik	Jednostka
2.1 Wspieranie aktywności gospodarczej i zawodowej mieszkańców Piły i regionu.	liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych z systemie REGON	szt.
	liczba przedsiębiorców korzystających z ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości	szt.
	liczba przedsiębiorców działających w inkubatorze	szt.
	liczba przedsiębiorców korzystających z usług inkubatora	szt.
	liczba projektów	szt.
	liczba studentów/ absolwentów korzystających z usług inkubatora	szt.
	liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	os.
	liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu	os.

Cel operacyjny	Wskaźnik	Jednostka
	liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu łącznie z pracującymi na własny rachunek	os.
	przyrost opodatkowanej powierzchni przeznaczonej pod działalność gospodarczą	m ²
2.2 Poprawa efektywności i jakości edukacji oraz kształcenia, w celu zmniejszenia deficytu odpowiednio wykształconych osób, zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy.	liczba wydarzeń	szt.
2.3 Podnoszenie atrakcyjności osiedleńczej miasta celem przyciągnięcia i zatrzymania kapitału ludzkiego.	liczba mieszkańców miasta	os.
	liczba osób w wieku produkcyjnym	os.
	udział osób w wieku produkcyjnym, w ogólnej liczbie mieszkańców	%
	liczba budynków mieszkalnych	szt.
	liczba mieszkań	szt.
	liczba pracodawców	szt.
	liczba gospodarstw domowych	szt.
2.4 Wspieranie aktywności społecznej mieszkańców Piły i regionu.	liczba organizacji pozarządowych	szt.
	liczba zrealizowanych zadań	szt.
	liczba działań	szt.
	liczba zawartych umów	szt.
	liczba osób, które podniosły kompetencje zawodowe i społeczne	os.
	liczba osób objętych wsparciem	os.
	liczba osób korzystających z zajęć aktywizacyjnych	os.
	roczna wysokość budżetu obywatelskiego	zł
	liczba zgłoszonych zadań	szt.
	roczny koszt zrealizowanych zadań	zł

CEL STRATEGICZNY 3. MIASTO ZARZĄDZANE W SPOSÓB INTELIGENTNY I ZRÓWNOWAŻONY.

Cel operacyjny	Wskaźnik	Jednostka
3.1 Wsparcie rozwoju innowacji gospodarczych oraz społecznych - w oparciu o potencjał inteligentnych specjalizacji, potencjał instytucjonalny oraz współpracę międzysektorową miasta oraz regionu.	liczba działań	szt.
3.2 Promocja i marketing gospodarczy oraz turystyczny miasta oraz regionu.	liczba wydarzeń	szt.
3.3 Kształtowanie i promocja pozytywnego wizerunku miasta – poprzez działania usprawniające i promujące jakość i dostępność usług publicznych – realizowane m. in. we współpracy ze społecznością miasta.	liczba działań	szt.
	liczba osób objętych poradnictwem psychologicznym,	os.
	liczba sprawców przemocy, którzy zrealizowali program korekcyjno-edukacyjny,	os.
	liczba osób pracujących z rodziną z problemem przemocy, którzy ukończyli działania edukacyjne	os.
	liczba osób objętych wsparciem	os.
	liczba osób objętych profilaktyką	os.
	liczba obiektów	szt.
	liczba usług e-administracji	szt.
	liczba użytkowników	os.
	liczba punktów dostępowych	szt.
	liczba aplikacji	szt.
	liczba wydarzeń	szt.
3.4 Poprawa efektywności zarządzania miastem poprzez podnoszenie wiedzy i kompetencji kadr sektora usług publicznych, organizacji społecznych oraz biznesu oraz wdrażanie innowacyjnych narzędzi zarządzania miastem.	liczba działań	szt.
	liczba uczestników	os.
3.5. Wdrożenie innowacyjnych systemów i rozwiązań pozwalających na zarządzanie miastem w sposób zrównoważony.	liczba obiektów	szt.
	ograniczenie zużycia energii	MWh/rok
	ograniczenie emisji CO ₂	Mg/rok
	liczba uczestników	os.
	liczba działań	szt.
liczba zainstalowanych inteligentnych systemów	szt.	

8.3 Ewaluacja.

W szerokim aspekcie ewaluacja dotyczy realizacji Programu oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego. Ewaluacja musi także odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu Program rozwiązuje realne problemy miasta i jego społeczności.

W wąskim aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji poszczególnych elementów Programu, przy czym kryteriami oceny zapisów są:

- wskaźniki realizacji celów,
- rozwiązywanie problemów (wyzwań),
- realizacja wizji rozwoju (wg przyjętych składników wizji).

Ewaluacja działań wynikających z Programu będzie się opierała na trzech rodzajach ocen:

- ocena przed realizacją działań – czy i w jaki sposób Program wpłynie na grupy docelowe, przyczyni się do poprawy sytuacji na terenie gminy,
- ocena w trakcie realizacji działań – odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w ich następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,
- ocena po realizacji działań – ocena długoterminowego wpływu Programu na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania Programu są trwałe.

Program będzie podlegał ewaluacji po zakończeniu okresu na który został opracowany.

Aktualizacja obowiązującego dokumentu powinna zostać przeprowadzona w przypadku zmiany uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych wpływających na rozwój miasta, oraz z uwagi na potrzeby rozwojowe. Obligatoryjnie po zakończeniu okresu obowiązywania Programu.

8.4 Finansowanie

Ograniczone środki budżetowe miasta Piły przy szerokim zakresie realizowanych zadań, nie pozwalają na pełną realizację potrzeb i zamierzeń rozwojowych tylko z własnych środków. Stąd duża aktywność miasta w pozyskiwaniu zewnętrznych środków finansowych.

Łączna szacowana wartość projektów ujętych w Programie wynosi 545 450 000 zł. W podziale na obszary działań tj. realizacje celów strategicznych kształtuje się następująco:

- Cel Strategiczny 1. Regionalne centrum gospodarcze, administracyjne, społeczne, edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne północnej Wielkopolski – wykorzystujące w sposób inteligentny i zrównoważony atuty położenia i przestrzeni – 408 980 000 zł,
- Cel Strategiczny 2. Miasto i region ludzi aktywnych oraz kreatywnych gospodarczo i społecznie – 45 950 000 zł,
- Cel Strategiczny 3. Miasto zarządzane w sposób inteligentny i zrównoważony – 59 640 000 zł.

Zakłada się, iż w okresie budżetowym UE 2014 – 2020 fundusze unijne będą podstawowym źródłem finansowania zewnętrznego. Szczególnie środki dostępne w ramach programu regionalnego.

W ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 planowane jest wsparcie przedsięwzięć w ramach regionalnych Obszarów Strategicznej Interwencji „Ośrodki subregionalne i ich obszary funkcjonalne”. Obszar funkcjonalny Piły w polityce rozwoju województwa wielkopolskiego wskazany został jako jeden z obszarów strategicznej interwencji.

Ustalona wysokość środków finansowych ogółem przeznaczonych dla Pilskiego OSI wynosi 27 044 252 euro, z podziałem na 23 988 252 euro z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz 3 056 000 euro z Europejskiego Funduszu Społecznego. Z tej puli przewiduje się uzyskanie finansowania na projekty inwestycyjne miasta Piły w wysokości 12 990 301 euro oraz na projekty w sferze społecznej w wysokości 1 654 908 euro.

Poniższa tabela prezentuje przyjęte wartości projektów miasta Piły do realizacji w ramach Pilskiego Obszaru Strategicznej Interwencji, ze wskazaniem możliwego poziomu dofinansowania zewnętrznego. Łączna szacowana wartość projektów Pilskiego OSI wynosi 60 843 610 zł.

Wartości projektów miasta Piły do realizacji w ramach Pilskiego Obszaru Strategicznej Interwencji.

Lp.	Tytuł projektu	Wartość projektu zł	Max poziom dofinansowania %	Dofinansowanie zł
1	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej w Pilskim OSI	5 600 000	85%	4 760 000
2	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej łączącej jednostki osadnicze Pilskiego OSI, podnosząca ich spójność i bezpieczeństwo	20 074 718	85%	17 063 510
3	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej poprzez zmiany mobilności miejskiej w centrach miast POSI	12 647 059	85%	10 750 000
4	Rozbudowa i unowocześnienie transportu zbiorowego Pilskiego OSI, wspierające integrację różnych form transportu zbiorowego na terenach miejskich i podmiejskich obszaru	4 000 000	85%	3 400 000
5	Rozbudowa systemu szybkiego reagowania w stanach klęsk i katastrof na terenie Pilskiego OSI	800 000	85%	680 000
6	Ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego oraz kulturowego Pilskiego OSI	2 117 647	85%	1 800 000
7	Rewitalizacja obiektów i przestrzeni publicznych POSI	17 419 678	85%	14 806 726
8	Integracja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ekonomicznym w POSI	3 647 059	95%	3 464 706
9	Ułatwienie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych mieszkańców Pilskiego OSI	2 941 176	95%	2 794 118
10	Podniesienie wiedzy i kompetencji dzieci i młodzieży uczestniczących w edukacji na terenie Pilskiego OSI	1 394 264	95%	1 324 550
Razem		70 641 600		60 843 610 zł

Narzędziami realizacji projektów ujętych w Programie, a tym samym Strategii, ze środków pozabudżetowych mogą być:

- programy operacyjne na okres programowania 2014-2020, w tym: Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 201 – 2020, PO Inteligentny Rozwój, PO Infrastruktura i Środowisko, PO Wiedza Edukacja Rozwój, PO Polska Cyfrowa, Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej, Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
- krajowe programy rozwoju, w tym programy ministerialne;
- programy funduszy celowych;
- inwestycje prywatne.

W konsekwencji potencjalne pozabudżetowe źródła finansowania Strategii obejmują:

- środki Unii Europejskiej – fundusze strukturalne i inwestycyjne, w tym: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności;
- środki budżetu państwa – przewidziane na współfinansowanie projektów, jak i jako niezależne źródło finansowania,
- środki budżetów samorządów – wojewódzkich, powiatowych – na współfinansowanie projektów lub jako niezależne źródło finansowania,
- inne środki publiczne – np. fundusze celowe,
- obligacje, kredyty, pożyczki i inne instrumenty finansowe kierowane do JST,
- środki prywatne.

Projekty planowane do realizacji do 2020 roku wyodrębniono w *Programie rozwoju miasta Piły do 2020 roku*, który stanowi załącznik nr 1 do Strategii. Zawiera on szacowane koszty realizacji projektów, ze wskazaniem potencjalnych źródeł finansowania zewnętrznego.

9. Analiza spójności Programu z innymi dokumentami strategicznymi

Program rozwoju miasta Piły do 2020 roku jest elementem Strategii, dlatego też w pełni wpisuje się w główny dokument strategiczny rozwoju miasta. Tym samym przeprowadzona analiza spójności *Strategii Rozwoju Miasta Piły do 2035 roku* z innymi dokumentami strategicznymi odnosi się również do Programu (Rozdział 10 Strategii).

Spójność Strategii /Programu z innymi dokumentami istotnymi dla rozwoju Piły w perspektywie do 2035 roku może być uznana za wysoką niezależnie od poziomu planowania. W przypadku 6 z 9 dokumentów można mówić o całkowitej spójności, zaś średni wynik wynosi ponad 93%.

Podsumowanie spójności dokumentu Strategia rozwoju miasta Piły do 2035 roku.

Dokument	Maksymalna liczba punktów	Otrzymana liczba punktów	Spójność (%)
Dokumenty krajowe			
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030	11	9	81,82
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	6	4	66,67
Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020	4	4	100,00
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	9	9	100,00
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	5	5	100,00
Program Operacyjny Polska Cyfrowa 2014-2020	3	2	66,67
Dokumenty regionalne			
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020	9	9	100,00
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020.	9	9	100,00
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Piłskiego na lata 2015-2025	16	16	100,00
	72	67	93,06

Źródło: opracowanie własne

Oznacza to, że realizacja celów zawartych w Programie przyczyni się w bardzo wysokim stopniu do realizacji wytycznych zawartych w innych dokumentach strategicznych, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym.

10. Partycypacja społeczna

Proces formułowania *Strategii rozwoju miasta Piły do 2035* realizowany był w oparciu o metodę partycypacji społecznej. Określenie wizji rozwoju, celów strategicznych i wreszcie formułowanie kluczowych zadań realizowane były w oparciu o partnerstwo lokalne przy zaangażowaniu przedstawicieli życia społecznego, gospodarczego oraz politycznego Piły.

Prace nad dokumentem były prowadzone z wykorzystaniem czterech podstawowych rodzajów partycypacji (uspółecznienia).

- ⇒ Informowania, które obejmowało uczestnictwo we współtworzeniu i konsultowaniu dokumentów. Wykorzystane tu zostały zarówno elektroniczne jak i tradycyjne kanały przekazywania informacji przyjęte w grupach docelowych.
- ⇒ Współuczestniczenia/współtworzenia dokumentu podczas warsztatów strategicznych oraz spotkań konsultacyjnych.
- ⇒ Pozyskiwania informacji od społeczności, które nastąpiło poprzez badania ankietowe.
- ⇒ Konsultowania, a więc zasięgania opinii osób/grup (interesariuszy), których dokumenty dotyczą, podczas spotkań konsultacyjnych i konsultacji on-line.

Sesje warsztatowe:

L.P	Sesja warsztatowa	Cel warsztatu
1	29.04.2015	Prezentacja diagnozy strategicznej miasta oraz analiza SWOT.
2	03.06.2015	Prace nad oceną aktualności wizji i misji miasta przyjętych w strategii na lata 2005-2015. Opracowanie nowej wizji i misji miasta, lub aktualizacja treści wizji i misji ze strategii na lata 2005-2015. Prace nad określeniem celów strategicznych.
3	01.07.2015	Definiowanie celów operacyjnych oraz zadań.
4	03.09.2015	Prace nad wyborem zadań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii. Finansowanie i zarządzanie realizacją Strategii.
5	05/06 2016	Prezentacja dokumentu Strategii.